ԺԳ. ՏԱՐԻ 3714 (Ն. Տ.) 15 ՅՈՒԼԻՍ 1896 3 ՅՈՒԼԻՍ 1896 3 ՍԷՖԷՐ 1314 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آرهولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան բաժանեկան արժէք	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր. Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախք միօրինակ Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Հետեւեալ տան տպագրական մելաններով տպուած
Schiff, Srpek & Comp. à Vienne (Autriche)

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐ

Արհեստական կրթութեան զարկ տալու գաղափարը մեր մէջ այնքան անգամներ յիշուելէ ետք, անոր իրականութիւն գտնելու լաւագոյն ճամբան նկատուեցաւ խօսիլ Եւրոպայի արհեստանոցներուն կազմակերպութեանը վրայ։ Անցեալները, աշխատակից մը, շարք մը յօդուածներով նկարագրեց Աւստրիոյ ու Գերմանիոյ արհեստական կրթութեան յատուկ հաստատութիւնները, անոնց ընդունելութեան պայմանները և զանազան մանրամասնութիւններ որոնք ուշ կամ կանուխ իրենց արդիւնքը կրնան ունենալ։ Այն հայ ծնողքները որոնք կուզեն իրենց զաւակը արհեստաւոր ընել՝ կատարեալ գիտակցութեամբ պիտի ընտրեն դպրոցը ուր պիտի ղրկեն զայն, մանաւանդ թէ այդ տեղեկութիւնները կարդալով՝ արհեստաւոր ընելու փափաքն ալ պիտի ծնի իրենց մէջ, եթէ արդէն չունին, նիւթական դիւրութիւններ վայելելով հանդերձ։ Այսօր ալ պիտի խօսինք Ֆրանսայի արհեստական դպրոցներուն վրայ որոնց առաջինը հիմնուեցաւ 1788ին, Լառօշֆուքօ-Լիանքուր դուքսին կողմէ, իր կալուածներուն մէջ։ Բայց նախնական ձեւը հեռի էր համապատասխանելէ նպատակին և շատ ժամանակ ետքը միայն, կերպկերպ ձեւափոխումներ կրելէ և ատեն ատեն բոլորովին լքուելէ ետք, այդ հաստատութիւնն ու անոր նմաններ եղան ճշմարիտ արհեստական դպրոցներ։ Ներկայիս մէջ երեք է անոնց թիւն ի Ֆրանսա,—առանց խօսելու երկրորդականներուն վրայ,—և չորրորդ մը կառուցուելու վրայ է ի Լիլ։ Ուսանողութեան շրջանի տեւողութիւնն է երեք տարի, բայց կանխաւ տարի մը աշկերտութիւն պարտաւորիչ է։ Աշակերտը, որ տասնըչորսէն տասնըեօթը տարու պիտի ըլլայ, ձեռարուեստի քննութիւն մը կ'անցունէ մասնախումբի մը առջեւ։ Իւրաքանչիւր արհեստական դպրոցի համար ընտրելի ներկայացողներու թիւը 400ի կը հասնի տարին եւ դատուածներունը 200ի, որոնցմէ առաջին 100ը միայն կընդունուին։ Աշակերտները գիշերօթիկ ու ցերեկեայ են միանգամայն, 300ական։ Առաջինները կը վճարեն տարեկան 600 ֆրանք. վերջինները՝ կիսուն չափ. այս գումարներուն մէջ է նաեւ գործիներու ծախքը։ Բոլոր աշակերտներն համազգեստ կը կրեն և աստիճանի բարձրացումներ ունին։ Նիւթապէս անկարող աշակերտներուն համար թոշակներ կամ կէսթոշակներ հաստատուած կան բարերարներու կողմէ։ Ուսողութեան ժամերու կէսը յատկացուած է տեսական դասերու և կէսը գործնականի։ Գործնական դասերը կը տրուին արհեստանոցներուն մէջ ուր բաժնուած են աշակերտները, իրենց յարմարութեան համեմատ։ Արհեստանոցները օժտուած են շոգեշարժ մեքենաներով ու ամէն կատարելագործեալ գործիներով՝ մանրանի, թծթատունի, ջաղացպանութեան յատուկ են։ Դպրոցական շրջանի աւարտումէն ետք, երբ վերջնական քննութիւնները կը կատարուին ոսկի մետալ մը կը տրուի առաջին հանդիսացողին և արծաթ մետալ մը՝ երկրորդին։ Ասոնք, վարժարանէն մեկնելէ մինչեւ երկու տարի վերջը, երբ հաստատեն թէ ո՛ր և է ձեռարուեստ աշխատութեամբ պարապած են գործարանի մը մէջ, 500 ֆր. պարգեւ կը ստանան։

Ֆրանսայի արհեստական այս չորս մեծ հաստատութիւններէն ետքը կուգայ Քլիւնիի դպրոցը որ համանման պայմաններով կը կառավարուի. 189ին հիմնուած է այն եւ սապէս սահմանուած է իր նպատակը. «Ընտիր գործաւորներ պատրաստել, մետաղի եւ փայտի ճարտարագործութեան մէջ վարպետներ դառնալու սահմանուած»։ Գործնական կրթութիւնը այնտեղ կը տրուի չորս արհեստանոցներու մէջ։

Քլիւնիի դպրոցը շատ նոր ըլլալուն, մեծ արդիւնք մը չէ տուած տակաւին, բայց միւսները պատրաստած են սքանչելի գործաւորներ, փորձ վարպետներ, մեքենավարներ, ճարտարագէտներ։ Շրջանաւարտներէն ոմանք «Արհեստի եւ ճարտարագործութեան» կեդրոնական վարժարանը կը մտնեն ուսկից կ'ելլեն տեսականապէս ու գործնականապէս մարզուած։

Այս համառօտ ծանօթութիւնները բաւական են ընդհանուր գաղափար մը տալու կարեւորութեանը վրայ զոր գեղարուեստի ու գրականութեան մէջ այնքան զարգացած երկիր մը, Ֆրանսա, կընծայէ արհեստներու և ճարտարագործութեան։

Սպասելով որ Որբանոցը Արհեստանոցի վերածելու խորհուրդն իրականութիւն գտնէ, ինչ որ շատ պզտիկ սկզբնաւորութիւն մը եղած պիտի ըլլայ արդէն, ու Սանասարեան վարժարանն իր հետեւողներն ունենայ, արհեստական կրթութիւն աւանդող դպրոցներ, պիտի շարունակենք պարբերաբար գրել Եւրոպայի արհեստական զանազան հաստատութիւններուն վրայ, գրգիռ մը տալու համար ունեւոր ծնողքներուն որոնք կուզեն այդ հաստատութիւններուն միջեւ ընտրութիւն մը կատարել։ Ընդունելութեան ամիսները կը մօտենան այդ հաստատութիւններուն համար։

ԴԱՇՆԱԿ ԹԷ ՋՈՒԹԱԿ

Դաշնակը լացող կինը ենթադրեցէք. Ջութակն ալ, զուարթ այրը. ընտրեցէք անոնցմէ մին, որ սրտին հետ աւելի դիւրաւ կարենայ խօսիլ։ «Դաշնակը՝ բանաստեղծին լեզուն է», Ջութակը հրապարակագրի մը աղմուկը. արդիւնքին բաղդատութիւնը դուրս կը բերէ՝ Ջութակին համար՝ «դժուար»։

ԱՐ—ՆԷՍ

ԵՓՐԱՏ ԳՈԼԷՃԻ ՆԱԽԱԳԱՀԸ

Ճիշդ երեք տարի առաջ այս վերնագրով Աբէ-Էւէի մէջ կը գրէի Գառըբէօյէն, գրուատելով դողդոջուն մեծ ծերունին։ Այսօր, իր մեկնումին առթիւ, կ'արժէ մէկ քանի խօսք ըսել նորէն, թէեւ շատ չկային ասոնք և անկարող բան մը աւելցնելու իր արժանիքին ու փառաւոր յիշատակին վրայ։

Երկար ատենէ ի վեր պարտիմ խոստովանիլ թէ՝ իր հին սանը, հեռաւոր մեկուսացումիս մէջ խզած էի յարաբերութիւնները, մոռցած անցեալին կապերը. այսօր վերյուշումը կը պարտիմ ուրիշ Որբերեանի մը, ինձմէ աւելի երջանիկ, կամ տարաբաղդ գուցէ, որ Աբէ-Էւէի մէջ քանի մը լացող գիծերով կը պատմէր մեկնումը Տքթ. Հուէլըրի, որ սերունդի մը ամբողջ բարոյական հայրը եղաւ ու դարուս արժանի բարերարներէն մին։

1857ին կուգայ Ամերիկայէն, խրճիթներ միայն կը գտնէ Խարբերդի բարձունքը, իր մոգական ուժովը ամայի բլուրներուն վրայ նոր շէնքեր կը կառուցուին, նոր տուներուն մէջ նոր սերունդ կը ծնանին, կը զարգանան. հիմակ կը մեկնի ան ալեհեր ու պաշտուած ամենէն։

Այս մայիս 11ին՝ կը պատմէ Գ. Մ. Որբերեան, կը հաւաքուին ուսուցչական խումբը, նոր նախագահը Մր. Կէյթս Մեկնելու օրն էր։ Փրոֆ. Մելքոն, Թէնէքճեան, Կարապետեան, Եչիլեան էֆէնտիները՝ աթոռին մէջ նստած Տր. Հուէլըրը Գոլէճին սրահը կը բերեն։ Փրոֆ. Թէնէքճեան Facultyին կողմէն սեւ երիզով շրջանակուած ուղերձ մը կը ներկայացնէ. Փրոֆ. Եչիլեան և Կարապետեան դիւրագոյն յուզմամբ քանի մը բառեր կը թօթովեն մեկնող ծերունիին։ Արցունքի հանդէս մը ամբողջ, Տքթ. Հուէլըր, 39 տարուան աշխատաւորը հեռաւոր անծանօթ տունին, իր հուսկ-բանքը կըսէ. «Շնորհակալ եմ ամենքէդ ինծի ցուցուած գգուանաց համար։ Ինչ որ ըրի, Քրիստոսի սիրոյն համար ըրի։ Ապրեցէ՛ք խաղաղութեամբ։ Մնաք բարեաւ ամենքդ ալ»։ Նոյն չորս փրոֆեսորները աթոռէն բռնած ծաղիկներու ու սեւերու մէջէն կ'առաջնորդեն սեւ կառքին, ու տիկնոջը և իր ձեռքերն արցունքով թրջելէ ետք «գնա բարո՛վ» կը հեծկլտան։

* * *

Պարզ ու անկեղծ տպաւորութիւնը մըթագնել չեմ ուզեր կարգ մը խորհրդածութիւններով։ Բառերը պերճախօս չեն այնչափ։ Սրտերը թող զգան։

1857ին՝ երիտասարդ մ'էր ան, երկիր մը մէջ ուր փայտահատ ու կօշկակարը նախագահ կըլլան։ Իր անկուն կամքին, արի սրտին առջեւ անհուն ասպարէզ ունէր։ Ի՛նչ բան մղեց զինքը գալ ապրիլ հեռաւոր հակոտնեաներու աշխարհը, ուր ամենքը անծանօթ էին իրեն։ Անշուշտ իրաւունք ունէր խորհելու իրերու անորոշութեան վրայ, մտածելու թէ գուցէ չիլին անչուր, անվերադարձ պիտի մնար, անհուն Ատլանտեանէն հեռու, մոռցուած գետի մը ափունքը։

Եկաւ, արդիւնքները մէջէն անցան, զաւակներ ունեցաւ, անոնցմէ մէկ երկուքը կը պառկին տեղւոյն մէկ անկիւնը, քաղցրիկ ծննդավայրէն far away!

Սակայն այն տարօրինակ պատճառը իր կամքէն վեր, գերբնականին մէջ կը գտնենք. «Յիսուսին համար», ինչպէս կըսէ իր հուսկ-բանքին մէջ։

Ու նորէն կրօնքը պէտք կըլլայ՝ հողի անկշան կտոր մը, ամերիկացի եանքի մը դիւցազնացնելու։

* * *

Իր անձնական նկարագիրը բնականաբար անկարող եմ արտայայտել. Ցամաք ձգտում մը բարութեան, խառն՝ սկզբունքներու յամառութեան հետ, կը կազմէն իր նկարագիրը։ Փիլիսոփայութեան դասին էր կարծեմ, անգամ մը ինք ըսաւ իր անձին նկատմամբ էն ճիշդ սահմանը. «Եթէ իմ գլուխս դնէք Մր. Պարնըմի գլխուն տեղը ճիշդ Ս. Պօղոսի պիտի նմանիմ. եթէ անոր գլուխն ալ իմինիս տեղը դնէք, Բառնաբաս Առաքեալը կ'ունենաք»։

Իր վրայ ունեցած անկեղծ սէրս ու հիացումս չարգելեցին որ մտածէի չարաճճիօրէն, ու կարծեմ քիչ մը իրաւամբ, որ եթէ իր ըսած այդ գլխափոխութիւնը տեղի ունենալու փորձը կատարուէր, օր առաջ Երկինքի Ս. Պօղոսին ու Բառնաբասին հետ կարգադրելիք հաշիւ պիտի ունենային երկուքն ալ։

Այնչափ ուսումնասիրած էր Ս. Պօղոսի նկարագիրը, որ իւրացուցած էր կրնամ ըսել ամբողջ յատկութիւնները։ Մասնաւոր կերպով «Հեթանոսին հետ հեթանոս, Հրեային հետ հրեայ», իր յաջողութեանց գլխաւոր գաղտնիքն եղած էր։

Արտաքին երեւոյթը ահարկու էր, մանաւանդ պարտազանցներուն դէմ. Սակայն բարեխիղճ էր։ Կը յիշեմ, «89ի sophomoreները» փնտռելէն ետք՝ անոնց մեկնումին համար լացեր էր։

* * *

Գնաց ան, իր աչքը հայրենի երդիքին տակ փակելու։ Կայտառ, առոյգ եկաւ, ծերունի, դողդոջուն կը մեկնի։ Իր յիշատակին համար վստահ է, թէեւ երբ հանրային կրթութեան նպաստող մը և ստեղծող՝ ոչ ոքէ շնորհակալութիւն չընդունեցաւ։ Իր թողած սերունդը լացաւ իր ետեւէն։ Ան բաւ է։

Միակ վիշտ մը ունինք։ Ալ պիտի չտեսնենք շիրմակները Ուիլլիին ու Նէլլիին, իրարմէ հեռու պիտի ըլլան։ Օր մը նորէն կը միանան։

Պանտերմա Ռ. ՈՐԲԵՐԵԱՆ

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ԱՐՁԱԳԱՆԳ

Պալըքէսիրի մեր թղթակիցէն՝

Վիճակիս Առաջն. Տեղապահ Տ. Վահան Ծ. վրդ. Ցակոբեանի աշխատութեանց շնորհիւ՝ քաղաքիս ազգային տնտեսական և ուսումնական վիճակաց բարւոքման մասին գեղեցիկ և իրական արդիւնքներ սկսած են յառաջ գալ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ, և ժողովական կազմակերպութիւնք, նորանոր գործառնութիւնք զօրաւոր տպաւորութիւն մը կը թողուն ամենուս վրայ։

Տնտես. Խորհուրդը կազմեց իր դիւանն հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝

Մ. Սերովբէ Պալըքէսիրլեան Ատենապետ, Գաբրիէլ Մ. Եղիշեան Ատենադպիր, Աստուածատուր Մանիկեան Գանձապետ, Դաւիթ Ալէքսանեան, Դաւիթ Աստուածատուրեան, Գէորգ Մանիկեան, Ցովհաննէս Խրբուեան։

Ուսումն. Խորհուրդն ալ իր դիւանն ընտրեց հետեւեալ կերպով.

Տեարք՝

Ցովհաննէս Նաւասարդեան Ատենապետ, Համբարձում Էքսէրճեան Ատենադպիր, Ցարութիւն Աշրեան, Տօքթէր Սիմէօն Մինասեան, Գառնիկ Վրդանեսեան, Ցակոբ Տօղրամաճեան։

Նորակազմ մարմինն սկսած է արդէն մեծ հոգածութիւն ցոյց տալ երկսեռ վարժարանաց բարեկարգութեան ու բարւոքման մասին։

Արական վարժարանի քննութիւնք կատարուեցան ամսոյս 17էն մինչեւ 22 ի ներկայութեան Տեղապահ Հօր, Քաղ. Տնտես. և Ուսումն. Ժողովներու անդամոց և ոչ սակաւ ունկնդիր ազգայնոց։ Պէտք է խոստովանիլ սակայն թէ տեղացւոց առհասարակ օտարախօս ըլլալուն և ատենին դաստիարակութեան չգոյութեան պատճառաւ ամեն բեռ վարժարանին վրայ ծանրանալուն, հակառակ վարժարանի Տնօրէնութեան և ուսուցչական մարմնոյն քրտնաջան աշխատութեանց ու ջանքերուն, պէտք եղածին չափ արդիւնք չտեսնուիր դեռ. բայց կը յուսանք թէ յառաջիկայ շրջանի մէջ ձեռք առնուելիք միջոցներու և կարեւոր բարեփոխութեանց շնորհիւ աւելի գոհացուցիչ վիճակ մը կունենայ վարժարանն, ինչ որ ի սրտէ փափաքելի է ամեն կրթասէր անձանց։

Իգական վարժարանի մրցանակաբաշխութեան հանդէսը կատարուեցաւ ամսոյս 23 կիրակի օր ընդ նախագահութեամբ Տեղապահ Ս. Հօր և ի ներկայութեան երկսեռ բազմութեան։ Տեղապահ հայրը հրաւէրով փակելով սոյն հանդէսն ի վեր հանեց դաստիարակութեան կարեւորութիւնն և եղկելի կացութիւնը ի մէջ բերելով աշակերտաց յաճախակի բացակայութիւնները վարժարանէն, որով կը փճանան կրթական պաշտօնէից բոլոր աշխատութիւնք խզուելով դասուց թելը։ Ցորդորեց ծնողները աւելի հոգածու ըլլալ իրենց զաւակաց դաստիարակութեան և յառաջդիմութեան և հայերէն խօսելու զանոնք մղել, ինչ որ համաձայն է վարժարանի մը ծրագրին։

Ինչպէս գրած ենք արդէն, Պալըքէսիրի վիճակին հայ ժողովրդեան ստուար մասը՝ բացառութիւններն յարգելով՝ շատ յետամնաց է դեռ. դժբաղդաբար և իր ռամկութեանն ու տգիտութեամբ կարգ մը արտառոց և օտարախորթ սովորութեանց տեղի տուած։ Երկար կըլլայ մի առ մի թուել քաղաքիս այս պատակարգ կողմերը, քաղդէութեանց, մնաւններու, բաղդահանցներու և այլ սնոտիապաշտութեանց հաւատք ընծայելն, որոնց ցաւալի հետեւանքներն յառաջ եկած են շատ անգամ։ Խօսիլ կողմերէն մին կը ներկայացնէ մանաւանդ յուղարկաւորութեանց առթիւ տիրող եղած կարգ մը սովորոյթք այն մասին Տեղապահ Հայրն ազդու քարոզ մը խօսեցաւ անցեալ շաբթու պատարագին այդ եկեղեցի սովորութիւններուն։ Յուղարկաւորութեան պաշտօն փութատին մ'էր որ կը պատէին։ Ցորդորեց այդ կարգի հանդէսները առթիւ հանդարտ ըլլալ, «կրօնական» հետեւիլ մեր Ս. Եկեղեցւոյ կարգին ու սարքին, մխիթարութիւն փնտռելով միայն և միայն Ս. Աւետարանի և այն ամենազօր աղօթից մէջ որ ննջեցելոց պարագային կատարել սովորութիւն ունի ս. եկեղեցին սփոփարար ծնողաց և ազգականաց։ Երկարօրէն քարոզեց ննջեցելոց և յուղարկաւորութեան մասին Ս. Հայրապետաց կողմանէ աւանդեալ պատուիրանքն և բանադրանքն ամեն անոնց որք կեղծանեն առաքելական Եկեղեցւոյ այդ խորհուրդն։

Ցետոյ Խառն Ժողովոյ հետ երկար խորհրդակցութենէ մը ետք, ննջեցելոց տան և եկեղեցւոյ կարգերն ի մէջ առեալ յուղարկաւորութեան յատուկ կանոնագիր մը ի գիր առնուելով եկեղեցւոյ բեմէն կարդացուեցաւ վերջ, բակը կախուեցաւ ի գիտութիւն և ի յորդոր ժողովրդեան։

Ցաւալի է ըսել որ երկար ժամանակներէ ի վեր եկեղեցին ժամարար քահանայ չգտնուելով, այդ կարեւոր պաշտօնը բարձի թողի եղած էր։ Տեղ. Հայրը նկատելով այս անտեղութիւնը, զայն քահանայ համար հարկ եղած տնօրինեց և ուրախ ենք ըսել որ շաբաթ մ'է վեր արդէն սկըսած է եկեղեցին ժամարար քահանայ գտնուիլ և քրիստոնէական այս հիմնական բարոյական սկզբունքը յարգուիլ։

Պանտերմա, 29 յունիս

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՀԱԶԱՐԱՄԵԱԿԸ

Հունգարիոյ հազարամեակը յաջողապէս կը շարունակուի։ Ցունիս 8ի մեծափառ հանդէսները աւելի բուռն թափ մը եղան այցելուներու բազմութեան։ Ցունիս 1էն մինչեւ 8, երկաթուղիով Փեշթա եկող 182,627 ուղեւորները ոչ միայն ցուցահանդէսն՝ հապա Փեշթայի կեանքին հաճելի հրապոյրներն ու ցուցահանդէսին հետաքրքրական ու հմայիչ մասերը տեսան։ Երբ օդը գեղեցիկ է, օրը 20էն 40,000 մուտք կը վճարուի։ Եթէ միջին հաշուով օրը 20,000ը չանցնիր այցելուներու թիւը, պատճառն այն է որ առաջին երկու ամիսներուն մէջ քան օր սաստիկ անձրեւներ տեղացին։ Ցունիս 24էն ի վեր մօտէց գլխաւոր դրան դարձդարձիկ մեքենան 1,000,000 թիւը ցոյց կուտար և այն գեղջուկին որ իր մօտէն տասնով լրացուց մէկ միլիոնը՝ ջերմագին ընդունելութեան արժանացաւ և ոսկէ ժամացոյց մը ընծայուեցաւ իրեն իբրեւ յիշատակ։

Մնաց որ մեքենային մէկ քմահաճոյքն է եթէ այս պատիւն եղաւ այդ գեղջուկ կնոջ, վասն զի ցուցահանդէսին միլիոներորդ այցելուն չէ ինք։ Կան որ կը հաստատեն թէ այդ կինը հաւանական է որ ցուցահանդէսին երկու միլիոներորդ այցելուն եղած ըլլար։

Արդարեւ կրնայ աւելի քան երկու միլիոն հաշուիլ առաջին երկու ամսուան մէջ հանդէսն այցելող անձանց թիւը։ Մայիս ամսուան համար դարձդարձիկ մեքենաները 465,267 վճարուած մուտք ցոյց տուին, իսկ յունիս ամսուան համար 655,248։ Բայց այս թիւը ճիշդ չէ. որովհետեւ այցելուներուն մեծագոյն մասը Անտրաշի ծառուղիէն կուգան, այս կողմ հաստատուած մեքենաներուն առջեւ խառնիճաղանջ ամբոխը շատ անգամ այն աստիճան բազմաթիւ էր որ հարկ եղեր է ցորեկուան տոմս ունեցողները անցընել բաժանորդներու վերապահուած դռնէն, անցքը փութացնելու համար։ Առաջին երկու ամիսներուն մուտքը 1,200,000 կընթարոսի։ Եթէ այս թիւին վրայ աւելցուի 30,000 բաժանորդները որոնք միջին հաշուով 20 անգամ եկած են, և 10,000 ցուցադրողները և հազարաւոր ձրի այցելուները, այն ատեն իրաւամբ կը հաստատուի թէ առաջին 60 օրերու միջոցին Հազարամեակի ցուցահանդէսը այցելողներուն թիւը աւելի քան երկու միլիոն եղած է։

=)(112)(=

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԱԼՖՈՆՍ ՏՕՏԷ

ՃԷՔ

—Խորամանկ է. հէ՞... կըսէր Պելիզէր, ճաթելու չափ խնդալով ինքն ալ... Ի՞նչպէս հասկցեր է որ ես եմ։

Այս մեծ ուրախութիւնը հանդարտելէն յետոյ, տիկին Վեպէր սեղան նստաւ, սուրճի գաւաթ մը առաւ բանի մը մէջէ որ մանանեխի նախկին անօթ մը ըլլալու էր. յետոյ անոր ներկայացուցին Ճէքն իբրեւ ապագայ ընկերը։ Պէտք է ըսեմ որ ի սկզբան քիչ մը վերապահութեամբ ընդունեց այս գաղափարը. բայց երբ աղէկ քննեց այդ բարձր պաշտօնին թիկնածուն, երբ իմացաւ որ Ճէք ու Պելիզէր տասը տարիէ ի վեր կը ճանչնային զիրար, և թէ իր դէմն ունէր հերոսը ժանդոնի հռչակաւոր պատմութեան, որ այնքան անգամներ պատմուած էր իրեն, դէմքը կորսնցուց իր անվստահ արտայայտութիւնը, ձեռքը Ճէքին կարկառեց։

—Կը տեսնեմ որ այս անգամ Պելիզէր չէ խաբուած... Վասն զի կը ճանչնաք զինքը, գիտէք թէ ով է։ Արդէն մինչեւ հիմա վեց ընկեր բերաւ որոնց էն աղէկը կախաղանի չուանին իսկ արժանի չէր։ Բարի ըլլալով ըլլալով՝ պարզամիտ եղաւ։ Եթէ պատմէի ձեզ ընտանիքին ձեռքէն իր քաշածները։

—Օ՛հ, տիկին Վեպէ՛ր... ըսաւ պատուական փերեզակը որ չէր սիրեր իրեններուն վրայ գէշ խօսուիլը լսել։

—Է՛ ինչ է եղեր տիկին Վեպէրը... Պէտք է որ ընկերոջ բացատրեմ թէ ինչո՛ւ բաժնեցի ձեզ անոնցմէ. ապա թէ ոչ շահախնդրութեան համար գործած ըլլալու երեւոյթը պիտի ունենայի շատ մը կիներու պէս։ Ըսէք տեսնեմ, հիմակ այսպէս առանձին ապրելով աւելի երջանիկ չէ՞ք և ձեր գործէն օգուտ չէ՞ք քաղեր քիչ մը...

Կինը շարունակեց Ճէքին դառնալով.

—Ի զուր կաշխատիմ, նորէն կը շահագործեն զինքը։ Էն պզտիկները կը զրկեն, վասն զի դանդղահեր տղաքներու անվերջանալի շարք մը կայ, որոնց մազերը արդէն երկայն են հայր Պելիզէր ծերուկ հրեային պէս։ Հոս չեղած ատենս կուգան, և միշտ բան մը կառնեն կը տանին։ Այս ամենը կըսեմ, Ճէք, որպէսզի օգնէք ինծի զինքը պաշտպանելու ուրիշներու դէմ՝ այս յոյժ բարեխիղճ ոճրագործը։

—Վստահ կրնաք ըլլալ իմ վրաս, տիկին Վեպէր։

Այն ատեն ընկերը տեղաւորելու զբաղեցան։ Որոշուեցաւ որ մինչեւ ամուսնութիւն Պելիզէրին հետ պիտի բնակէր, առաջին խուցին մէջ փոկակապ անկողնի մը վրայ պիտի պառկէր։ Ճաշը միասին պիտի ընէին, և Ճէք ամեն շաբաթ օր պիտի վճարէր իր բնակարանի և ուտեստի բաժինը։ Հարսնիքէն ետք, ամենքը մեծ տեղ մը պիտի փոխադրուէին, ու նաեւ աւելի մօտ Էյսէնտէքներու գործարանին։

Մինչ այս ծանր խնդիրները կը ծեծուէին, տիկին Վեպէր, տղան գիրկը բռնած, ընկերոջ անկողինը կը պատրաստէր, սեղանը կը ժողվէր, ամանները կը մաքրէր, Պելիզէր կը սկսէր իր գլխարկները կարել, և Ճէք, առանց վայրկեան մը կորսնցնելու՝ տոքթոր Ռիվալի գիրքերը կը շարէր ճերմակ փայտէ ուտելարանին մէկ անկիւնը, իբր թէ աղէկ մը տիրանալու համար զինք շրջապատող ազնիւ մարդոց։

Քանի մը օր առաջ երբ տակաւին Էթիօլ էր, շատ պիտի զարմանար եթէ ըսէին իրեն թէ եռանդեամբ պիտի վերսկսէր գործաւորի կեանքը առանց զգալու անոր տաղտկացումն ու խոնջէնքը, թէ նորէն պիտի մտնէր իր դժոխքին մէջ ուրախ զուարթ։ Այնպէս ալ եղաւ սակայն։ Այո, երկրորդ անգամ դժոխքէն պիտի անցնէր, բայց Եւրիտիս իրեն կը սպասէր անոր ծայրը, համբերող և իր ամուսնի քողերուն մէջ պարուրուած. գիտէր այս բանը, և իր ճիգերուն, իր տանջանքներուն այդ նպատակէտը կը հարթէր իր ճամբան։

Օպերքանֆ փողոցի իր նոր գործարանը Էնտրէն յիշեցուց իրեն՝ նուազ մեծութեամբ։ Հոս որովհետեւ տեղը կը պակսէր, միեւնոյն սրահին մէջ մակդրած էին երեք յարկեր գործիքներու և մեքենաներու։ Ճէք դրուեցաւ էն վերը, ապակեփեղկի մը տակ ուր կը բարձրանային գործարանին բոլոր շչուկները, շոգին ու փոշին իրար խառնուելով։ Երբ կըթնէր իր աշխատած սրահն եզերող բազրիքին, կը նշմարէր մարդկային սոսկալի կողմածք մը յարաշարժ, դարբինները իրենց կրակներուն մօտ, մեքենագործներն իրենց մեքենաներուն քով, և վարը, պլուզներ հագած որոնք փոքր աշկերտի երեւոյթը կուտային իրենց, բաւական թուով գործաւորուհիներ փոքր աշխատութիւններով զբաղած։

Ջերմութիւնը հեղձուցիչ էր, մանաւանդ որ հոն չէիր զգար՝ ինչպէս Էնտրէի մէջ՝ միջոցն ու ծովուն հովը ջեռուցիկ սրահներուն շուրջը, այլ գիտէիր ընդհակառակը, որ անսահման շէնքը սեղմուած էր ուրիշ գործարաններու մէջ՝ փողոցին վրայ տաղաւարուած, պատուհան պատուհանի, ուրիշ յոգնեցուցիչ արհեստներով։ Ի՞նչ փոյթ, Ճէք այնուհետեւ բաւական վարժուած էր նեղութեան՝ ամեն բանի տոկալու համար. իր վիճակին դժուարութիւններէն ու ցաւերէն վեր բարձրացած կը զգար ինքզինքը, որովհետեւ գործարանին մէջ կը տիրէր գործաւորներուն վրայ որոնց ճիգն իր ականջներուն կը հասնէր՝ եկեղեցիի հնչեղութեամբ մը։ Իբրեւ անցորդ կը նկատէր հոն ինքզինքը, խղճմիտ կատարելով գործը, բայց մտածումը միշտ այլուր։

Միւս արհեստակիցները կը նշմարէին այս բանը։ Կը տեսնէին որ իրենցմէ բաժնուած կապրէր, անտարբեր իրենց կռիւներուն և իրենց հակառակութիւններուն։ Ճէք բանի մը չէր խառնուէր, ոչ ուրիշներու հաճոյքին, ոչ անոնց ատելութիւններուն։ Չէր լսեր խուլ տրտունջները, ըմբոստումի մռլտուքները այդ մեծ արուարձանին, որ հեղեղի մը պէս կորսուած էր մեծափարթամ քաղաքին մէջ և որ իր գլխիկներովը կը շողացնէր զինք շրջապատող պերճանքին համար. չէր լսեր ընկերվարական տեսութիւնները զորս թըշուառութիւնը կը շնչէ այդ զրկուած դըժբախտներուն որոնք շատ մօտէն ապրելով ունեւորներուն՝ չեն բաղձար ընդհանուր յեղաշրջում մը որ մէկէնիմէկ փոխէ իրենց անհաշտ ճակատագիրը։ Գինետան հաշուեսեղանին վրայ Պալաֆրին, մեծ Լուիին կամ Ֆրանսուա լա Պուլէյլին կողմէ բարդուած պատմութիւնն ու քաղաքականութիւնը նմանապէս անտարբեր կը ձգէին զինք, պատմութիւն որուն կը խառնուէին մէկ սուի տետրակներ, Տիւմայի տառմաներ կամ վէպեր, և որուն բոլոր հերոսները Ամպիկիւէն դուրս կելլան։ Չեմ ըսեր որ իր ընկերները բարեկամութիւն կը տածէին իրեն համար, բայց կը յարգէին զինքը։ Առաջին քիչ մը բուռն կատակներուն՝ պատասխանած էր այնքան շողուն ակնարկով մը, խարտեաշի ակնարկ, սուր և կտրուկ. որ լռեցուց հեղնութիւնները. յետոյ գիտէին թէ հնօգպանութենէ կուգար, որուն մաքառումները նշանաւոր են մեքենագործներուն մէջ։

Բանուորներուն համար ասիկա կը բաւէր գրեթէ համակրելի ընծայելու զայն։ Կիներուն համար ուրիշ ազդեցութիւն մը ունէր, այն լոյսն ուսկից կը բալեն անոնք որ կը սիրեն և որք կը սիրուին։ Իր երկար վայելչ հասակովը, որ հիմակ շտկուած էր կամքի մը կորովէն, իր խնամոտ հագուստով, Ֆլէօռ-տը-Մարիի մը ետեւէն խնող Ռոտոլֆ իշխանի մը տպաւորութիւնը կընէր բանուոր աղջիկներուն վրայ որոնց ամենքն ալ կարդացած էին Գոտոֆնէ Բորէյէն։ Բայց կը նուազէր խեղճ աղջիկներուն սրբագոյն ժպիտը զոր անոր կուղղէին՝ երբ անցնէր իրենց գործանոցէն՝ լի շատխօսութիւններով, միշտ օգեւորուած սրտաշարժ դէպքով մը, որովհետեւ գրեթէ ամենքն ալ սիրահար մը ունին գործարանին մէջ, և այս յարաբերութիւններ առաջ կը բերեն նախանձներ, խզումներ, անվերջանալի կագուկռիւ։ Նախաճաշին, երբ գործատեղին եղրը անոնք իրենց վոխտ ճաշը կընէին, միճաքանութիւնները կը վառէին այդ արարածներուն մէջ որոնք կին ըլլալէ չէին հրաժարեր, գործանոցին համար այնպէս կը զարդարէին իրենց գլուխը ինչպէս պարահանդէսի համար, և հակառակ երկաթի խարտուքներուն, գործի ցաւքրտուքներուն, իրենց մազերուն մէջ ժապաւէն մը, փայլուն գնդասեղ մը, պչրանքի մնացորդ մը կը պահէին։

Գործարանէն դուրս ելլալուն Ճէք միշտ առանձին կերթար։ Անհամբեր էր իր բնակարանն հասնելու, հանելու իր գործարանի պլուզը և փոխելու իր զգեստը։ Շրջապատուած իր գիրքերով, դըպրոցական փոքր գրքեր որոնց լուսանցքներուն վրայ իր մանկութիւն շատ յիշատակներ թողած էր, կը սկսէր իրիկուան աշխատանքին և ամեն անգամ կը զարմանար իրեն ներկայացած դիւրութիւններէն, իւրաքանչիւր դասական բառ իր մէջ կարթնցնէր տարինոք սորված դասեր. կարծածէն աւելի գիտուն էր։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 3/15, 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԽՈՆԱՐՀ ԽԱՒԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Լորտ Ռոչիլտ նախագահ անուանեցաւ անգլ. ժամանախմբին որ կառավարութեան կողմէ կարգուած է՝ ծեր գործաւորներուն և արհեստաւորներուն հանգստեան թոշակ յատկացնելու խնդիրը քննելու և գործնական առաջարկներ բերելու պաշտօնով։ Այս անուանում Լոնտոնի թերթի մը առիթ կուտայ հարցնելու թէ Ռոչիլտ մը ինչ կրնայ հասկնալ այս խնդրէն։ Ինչպէս կրնայ երեւակայել որ շաբաթը քանի մը շիլին աւելի կամ պակաս տարբերութիւնն երջանկութեան կամ դժբախտութեան տարբերութիւնը կը նշանակէ ժողովրդեան խոնարհագոյն խաւերուն մէջ։ Օրական հինգ ղրուշը խեղճութիւնն ինքն է, օրական տասն և հինգ ղրուշը բարեբաստութիւն է այսպիսի ընտանիքներու համար։ Ասիկա մենք կրնանք հասկնալ, որովհետեւ անցեր ենք այն վիճակներէն, ապրեր ենք այն միջավայրերուն մէջ, բայց Ռոչիլտ մը ինչպէս կրնայ գաղափարել այսպիսի վիճակ մը, որպէս զի անոր համեմատ միջոցներ ծրագրէ։

* * *

Սոյն այս դիտողութիւնը կրնանք ընել ամեն երկիրներու աղքատիկ դասերուն համար, բայց ուր մանաւանդ երկարժամանակեայ առեւտրական, տնտեսական, երկրագործական տագնապ մը, գործերու դադարման պատճառաւ, խոնարհ դասերուն վիճակն աւելի անձկացուցած է, հոն աւելի եւս կը ստուգուի թէ օրական մէկ երկու ղրուշին տարբերութիւնն երջանկութեան ու դժբախտութեան տարբերութիւնը կը նշանակէ շատերու համար։

* * *

Զվարճալի մը կը զարմանայ երբ տեսնէ թէ ինչպէս ոչինչով կ'ապրին մարդիկ քաղաքներու մէջ իսկ, թո՛ղ թէ գիւղերը։ Այս մարդիկ ժողովրդեան մեծամասնութիւնն են. Եկամուտ չունին։ Դրամագլուխ չունին, ի բաց առեալ թերեւս իրենց արհեստական գործիքը։ Ո՛ և է գործ մը սորվեր են, և անոր շնորհիւ եթէ օրական 5էն 10 ղրուշին մէջ բան մը շահին, օրերնին օր կ'ընեն, կ'ապրին, կին ու զաւկներ կ'ապրեցնեն, և թերեւս ձեզմէ ու ինձմէ աւելի առողջ են։ Ներկանին ենթակայ է ամեն տեսակ պատահարներու, որովհետեւ կրնան հիւանդանալ, կամ այն համեմատ օրականը չշահիլ, իսկ ապագանին Աստուծոյ միացած է բոլորովին։

Այս մարդիկ այսպէս եկեր են և այսպէս պիտի երթան։ Այն գործերը զորս իրենք կը բանին՝ երբեք աւելի վարձահատոյց պիտի չըլլան։ Քաղաքակրթութեան գիւտերն ու նորութիւններն անոնց վիճակին մէջ բարեխաւութիւն մը յառաջ բերելու սահմանուած չեն։ Մեր համբաւեալ նախակրթութիւնն ալ երբեք պիտի չհասնի անոնց օրականը կրկնապատկելու։ Աւելի կամ նուազ տարբերութեամբ, ժողովրդեան այս ստուար դասն ասանկ եղեր է և ասանկ վարժուեր է։ Ցաւահատեցուցիչ միօրինակութիւն մ'է։ Մեկնեցէք ինչպէս որ կ'ուզէք, բայց իրողութիւնն այս է։

Գաւառներուն մէջ ժամն ապրելու աւելի զարմանալի պարագաներ կը տեսնենք, որք անհաւատալի պիտի թուէին Պոլսեցիներու։ Գաւառաց մէջ կան շատ մը քաղաքներ ուր էսնաֆ կամ քաղքենի խոնարհ դասակարգը կ'ապրի ընտանեօք ամիսը միայն մէկ ոսկիով (տան վարձք ալ եւս վճարելով։) Բայց հոն՝ խնդիրն ամսական այս մէկ ոսկին գտնելու վրայ է, հոս՝ օրական այն գոնէ երկու քառորդը ճարել կարենալու վրայ է։

* * *

Այս խոնարհ դասերու մէջ ուր վաստակնին այնքան սակաւ են՝ «երջանկութիւնն»,—եթէ երբեք այդպիսի բան կայ աշխարհի վրայ—կախում պէտք է ունենայ աւելի բարոյական հանգամանքներէն քան նիւթական միջոցներէն։ Ինչ կրնայ ըլլալ ընտանիքին, զաւակներուն վիճակն երբ օրական այն երկու քառորդին մէկ մասը, մինչեւ իսկ մեծ մասն, երիկ մարդը ծախք ընէ խմիչք ու խնճոյք կերպիւ, արբեցութեան, ծխախոտի, խաղի։ Դրամական քիչ մը աւելի ընդարձակ պայմաններու մէջ, այս վատ ունակութիւնք թերեւս այնքան չհնչեն ընտանիքին ապրուստին վրայ որքան ժողովրդեան խոնարհագոյն դասերուն մէջ։ Միջին կարգի խնամքէն մէկն այս ունակութիւնները գոհացնելու համար կը պարտաւորի զրկել ընտանիքին ամեն երկրորդական ծախքերէն, մինչ աւելի ստորին դասակարգին մէջ, ընտանիքին հացէն իսկ կը կտրուի՝ օղիի և ծխախոտի տրուելու համար։ Հետեւապէս, հոս բարոյական հանգամանքներու աւելի անմիջական, աւելի «կենսական» պէտք մը կայ, և բարոյական թերութիւնք հոս շատ աւելի սուղի կը նստին խեղճ ընտանիքներու։ Միեւնոյն ճշմարտութիւնն ուրիշ կերպով մը հաստատած պիտի ըլլանք եթէ ըսէինք թէ տկարակազմ, հիւանդկախ մէկը բարոյական կենցաղավարութեան պահանջած ժուժկալութեան, սակաւապէտութեան չափաւորութեան աւելի անմիջական, աւելի «կենսական» պէտք մ'ունի քան քաջողջ, տոկուն կազմուածի տէր մէկը։

* * *

Ինչպէս կարելի է ուրեմն ազդել այս դասակարգին բարուց և սովորութեանց վրայ։—Հոս է գաղտնիքն՝ այն դասակարգին յարաբերական բարեբաստութիւն մը ապահովելու համար։ Ուսում տալով, աւելի բարձր արհեստներ սովրեցնելով, կրնանք ձկնորսը, նաւավարը, աղիւսարանի բանուորը, մանրավաճառը, շրջուն փերեզակը, նաւամատոյցի բանուորները բարձրացնել իրենց վիճակէն, աւելի շահաւոր, աւելի յաջող, աւելի պատուաւոր դիրքեր տալով անոնց։ Բայց ձկնորսներ, նաւավարներ, ամեն տեսակ բանուորներ միշտ պիտի գտնուին, որք ապրուստի նոյն սահմանափակ միջոցներուն մէջ դառնալ պիտի հարկադրուին։ Ապրուստի անձկութեան հետ երբ վատ ունակութիւններ ըլլան, մարդիկն ալ, իրենց ընտանիքներն ալ միշտ թշուառ պիտի ըլլան, և թշուառութիւնն ամեն ժամանակ մոլութեանց առջեւ պատրաստ զոհ պիտի կացուցանէ զիրենք։

Այս դասակարգին մէջ մարդ շատ հեղ սքանչացուցիչ կը տեսնէ պարկեշտութեան, հաւատարմութեան, արիութեան, աշխատասիրութեան գեղեցիկ տիպարներ։ Բայց միւս կողմէ, կենցաղագիտութեան, քաղաքավարութեան, կանոնաւոր աշխատութեան թերութիւններ ալ շատերուն նոյն իսկ նիւթական յաջողութեան արգելք կ'ըլլան նոյն դասակարգի մարդոց մէջ։ Անոնք ուսմանց ընթացքէն աւելի պէտք ունին լաւ սովորութիւններ ստանալու, իրենց ընտանեաց հետ, իրենց յաճախորդաց հետ լաւ վարուելու կերպեր սորվելու։ Եթէ բարի սովորոյթներ անոնց մէջ միանան քիչ շատ կրթութեան հետ, կրնանք վստահիլ թէ իրենք իրենցմով բարձրացնեն իրենց վիճակն իր դարաւոր անփոփոխ պայմաններէն։ Ասիկա մեր ժողովրդեան մեծագոյն մասին վերաբերող ընկերային առաջին կարգի հարց մ'է, յորում վարժապետը, վարժուհին, խոստովանահայր քահանան, քարոզիչը, թաղականն, հրապարակագիրը, քիչ շատ ամենքս ալ մեր պարտականութեան բաժինն ունինք։

Բ. Բ.

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆԹԱՑԱՒԱՐՏՆ ԿԱՅՍ. ԼԻՍԷԻ

Ինչպէս առաւ ընթերցողք Ներքին Լրոց մէջ, կայսերական Լիսէի այս տարւոյ առաջին ընթացաւարտն է Ասատուր էֆ. Տէր Մատթէոսեան։ Այս հազիւ 20 ամեայ պատանւոյն յաջողութիւնն ուշագրաւ է մանաւանդ այն պատճառաւ որ խեղճ ընտանիքի մը զաւակն է, և Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին Որբանոցէն ղրկուած էր Ղալաթիոյ Սէրայի կայսերական վարժարանը։ 1876ին ծնեալ ի Եալովա, 1886ին Որբանոց դրուած է, և 1890ին, նոյն հաստատութեան բարեխնամ հոգաբարձու Տիգրան էֆ. Կիւմիւշկերտանի, ինչպէս և նոյն Հոգաբարձութեան ատենապետ Միքայէլ էֆ. Յակոբեանի և Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեանի հոգածութեամբ և անոնց ծախքով, Լիսէն դրուած է, ուր վեցամեայ ընթացք մը շատ յաջողապէս բոլորեց շնորհիւ իր կանոնաւոր և տոկուն աշխատութեան։ Իր վկայականով կը հաստատուի թէ լեզուաց և գրութեանց մէջ [illegible] աստիճանը ներկայած է, և Գիտութեանց մէջ լաւ, և թէ կանոնական լեզուներէն զատ, որք են Թուրքերէն, արաբերէն, պարսկերէն և Ֆրանսերէն, Լիսէին մէջ կամաւորապէս ուսած է նաև լատիներէն, գերմաներէն և հայերէն։ Մրցանակաբաշխութեան մէջ ալ, «բարի վարուց և յարատեւ աշխատասիրութեան» համար Ա. մրցանակն ստացած է։ Այս յաջողութենէն ետքն Ասատուր էֆ.ի առաջին մտածումն եղաւ մեր Խմբագրատունը ներկայանալ, զինք որդեգրող և պաշտպանող պատուարժան Հոգաբարձուներուն իր շնորհակալիքն հրապարակաւ յայտնելու համար։ Անցեալ տարի եւս Լիսէէն երկու հայ ընթացաւարտներ ելած էին, որք դարձեալ նոյն Հոգաբարձուներուն ջանքովը ու ծախքովը դրուած էին հոն, Որբանոցին ուշիմ աշակերտաց մէջէն զատուելով։ Բայց այս առթիւ ցաւօք իմացանք թէ Հիւանդանոցի յաջորդ Հոգաբարձուներն այս կարգադրութիւնը շարունակելու փոյթ չեն տարած։ Որքան ալ շատ ըլլան իրենց զբաղումները, կը յուսանք որ միշտ ժամանակ պիտի գտնեն և պէտք եղած զոհողութիւնն ալ յանձն պիտի առնուն՝ բարի և արդիւնաւոր գործ մը շարունակելու համար։

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Երզրումէ գրուած նամակներէ կը տեղեկանանք թէ Սանասարեան վարժարանին մէջ յունիս 20ին սկսած են քննութեանց պատրաստութիւնք։ Ըստ ամենին երեք օր պիտի տեւեն քննութիւնք, յունիս 26էն 29։ Տեսչութիւնն և ուսուցչական մարմինն զբաղած են աշակերտաց նիշերն որոշելու, և յայտագիր ու տեղեկագիր պատրաստելու։ Քննութիւնք ըստ սովորութեան կը կատարուին հրապարակաւ։ Մանաւորապէս հրաւիրուած են նահանգին հասարակաց կրթութեան տեսչութիւնն և պետական միջնակարգ (Իտատիէ) վարժարանին տեսուչներն և ուսուցիչները։ Վարժարանը չորս կարգ միայն ունի այժմ, Դ., Բ., Ա. և նախապատրաստական, մինչ ըստ ծրագրին պէտք է ունենայ վեց կարգ, նախապատրաստականէն զատ։

Սանասարեան վարժարանի հայերէն լեզուի և հայ դպրութեանց ուսուցիչ Ց. Գուրգէն էֆ., իւր երկամեայ պայմանագրութիւնը լրացուած ըլլալով, այս օրերս կը դառնայ Կ. Պոլիս։ Գուրգէն էֆ. սիրելի է այս արդիւնաւոր հաստատութեան, և իւր աշխատութիւնք ալ գնահատուեր են վարժարանին վարիչ մարմնոյն կողմէ։ Բայց մեզ կը գրեն թէ տեղւոյն կլիման Գուրգէն էֆ.ի առողջութեան յարմարած չըլլալով, դէթ առայժմ մտադրութիւն չկայ պայմանագրութիւնը նորոգելու։

Քաղաքական կացութիւն

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մէջ, տուրք ծրագրին վերաբերեալ վիճաբանութեանց մինչեւ աշուն յետաձգումը շատ դայրացուց ընկերվարականներն, որք Զ. Տուլէ յառաջ քշելով, կը յուսային եկամտի վրայ տուրքի ծրագրին սկզբունքը քուէարկել տալ։ Պ. Մէլին վարչապետը ժողովոյն յիշեցուց թէ Ֆրանսացի ժողովուրդն յօժարակամ կը վճարէ տուրքերը, բայց չուզեր որ հարկահաւաք պաշտօնեայք իւր անձնական գործերուն միջամտեն, իւր վաստակածին ու ծախսածին չափն ստուգեն։ Այս պատճառաւ եկամտի տուրքը ժողովրդականութիւն չի վայելեր Ֆրանսայի մէջ։ Արդի Նախարարութիւնն ալ իշխանութեան եկած է՝ այդ առաջարկութեան ընդդիմանալու պաշտօնով։ Եթէ Երեսփ. ժողովն եկամտի վրայ տուրքի գաղափարը կ'ընդունի, թո՛ղ ուրիշ նախարարներ ի պաշտօն կոչէ։ Այս համարձակ յայտարարութեան վրայ ժողովը քուէարկութեան ձեռնարկեց, և թէպէտ 530ի չափ երեսփոխանք քուէ տուին, բայց Նախարարութիւնն հազիւ 29 քուէի մեծամասնութիւն մը վայելեց։ Աստով պաշտօնի վրայ մնաց, բայց չի կրնար ըսուիլ թէ իշխանութեան վրայ կը մնայ։ Ռանթի վրայ ծրագրին ալ առայժմ մի կողմ դրուեցաւ, և աշնան նորէն ձեռք պիտի առնուի։ Յայտնի է թէ արդի Երեսփ. ժողովը չի կրնար կարուկ որոշում մը տալ։ Կ'ուզէ ժողովրդականացնել տուրք գրութիւնը։ Այս մտքով կը հեռանայ թէ՛ աջակողմեաններէն և թէ չափաւոր հանրապետականներէն։ Բայց նաև չուզեր ընկերվարութեան յարիլ, այսինքն՝ ամեն նիւթական կարողութիւնները կամ հարստութիւններն հաւասարեցնել Ֆրանսայի մէջ, և այս մտքով ալ կը հեռանայ ծայրայեղ հանրապետականներէն։ Այս մեծ խնդիր որոշելու համար,—եթէ երբեք պիտի որոշուի,—Խորհրդարանի նոր ընտրութիւն մը անհրաժեշտ կը դառնայ հետզհետէ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ պատերազմական նախարար Պրոնսարդ Ֆոն Շէլլէնտորֆ զօրավար ի մօտոյ պիտի հրաժարի եղեր։ Զի անհամաձայնութիւն կայ ընդ մէջ պատերազմական պաշտօնարանին և կայսեր զինուորական դիւանին, որոյ պետն է Հանքէ զօրավար։ Հանրային կարծիքը կը պահանջէ զինուորական դատավարութեան բարեփոխում մը։ Պատերազմական Նախարարն ալ այս կարծիքէն է, բայց Հանքէ զօրավար զինուորական հաստատեալ դրութեանց դպչիլ չուզեր։ Զինուորական վարչութեան մէջ ծայրայեղ խստութեանց պաշտպանումը կ'ուզէ։ Այս բարձրաստիճան զինուորականաց ներքին վէճերն հասարակութեան մեծ կարեւորութիւն պիտի չունենային՝ եթէ այս առթիւ չըսուէր թէ ծերունի վարչապետ Հօհէնլօէ իշխան, մեծ գործ մը ի գլուխ հանելէն ետքն, որ է՝ միօրինակ Քաղաքային Օրէնսգրքի հաստատումը բովանդակ Գերմանիոյ համար, ձանձրացած է պաշտօնական հոգերէ, և գործէ քաշուիլ կը խորհի ան ալ։ Երիտասարդ կայսեր եռանդուն գործունէութիւնը շատ կը մաշեցնէ վարչապետները։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.— Մայրաքաղաքիս Ախթէր պարսկերէն լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Պարսկաստանի Արտէպիլ գաւառին մէջ Շահսուն վաչկատուն ցեղերն ապստամբական շարժում մը յառաջ բերեր էին, հաւանօրէն տուրք վճարման դէմ գտնելով, բայց տեղական իշխանութիւնն յաջողեցաւ զսպել այս շարժումը։

—Նմանապէս, Պարսկաստանի Գարաճատաղ գաւառին մէջ Բէյլեր հրոսապետն իւր ապստամբ խումբով հանդարտութիւնը խռոված և անկարգութիւններ յարուցած էր։ Բայց կառավարութիւնը պատժական արշաւանք մը ղրկեց անոր վրայ, չարագործները պատժեց և բարեկարգութիւնը վերահաստատեց։ —Եւրոպական լրագրերն ալ իրենց վերջին թիւերով հրատարակած էին Թէհրանէ հեռագրեր՝ երկրին այլ և այլ կողմերն այսպիսի շարժումներ ծանուցանող, բայց գոհացուցիչ է լսել թէ Մուզաֆֆէրէտտին Շահին կառավարութիւնն յաջողեր է կարգի բերել ըմբոստ ցեղերն, որք հաշտ չեն տեղւոյն կարգապահ և օրինաւոր վարչութեան հետ, և ստէպ կը փորձեն ընդվզիլ։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՀՌՈՄ, 14 Յուլիս.—Նախարարութիւնը վերակազմուեցաւ։ Զօր. Բէլլու՝ պատերազմական նախարար. Միլանի երեսփոխան Պ. Բրինէտի՝ հանրային շինութեանց նախարար եղան, Պ. Սինէօ ալ՝ հեռագրաց և թղթատարութեան։

ՊՐԻՒՈՒՏ.—Երկաթուղւոյ արկած Փարիզ-Պիերմոնի գծին վրայ։ 4 մեռեալ, շատ մը վիրաւորեալ։

ՓԱՐԻԶ.—Յուլիս 14ի տօնը շատ փայլուն եղաւ։ Շատ մը ռուսական և սպանիական դրօշներ։ Օդը շատ աղուոր է։ Ո՛չ նուազ աղուոր՝ Լոնշանի զօրահանդէսը դիտել գացող բազմութիւնը։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքական փոխանորդ Գեր. Տ. Գաբրիէլ Ծ. վարդապետ Ճէվահիրճեան որ քանի մը շաբաթէ հետէ հիւանդ ըլլալով իր տունը կը մնար, ապաքինած ըլլալով երէկ Պատրիարքարան եկաւ և իր պաշտօնի գլուխն անցաւ։

Երեքշաբթի օր Մեզպուրեան վարժարանի մէջ տեղի ունեցաւ այս տարւոյ շրջանաւարտից վկայականաց բաշխումը, ի ներկայութեան ուսուցչական մարմնոյն։ Աւասիկ շրջանաւարտից անունները.

Օրիորդք
Զարուհի Գ. Մելիտոսեան
Զարուհի Ց. Մաղնիսալեան
Զապէլ Տ. Արզուեան
Թագուհի Ռ. Գապասագալեան
Ազնիւ Գ. Բիւրքճեան
Սիրանոյշ Մ. Խալէեան
Պէպրիս Պ. Պօստանճեան
Հերմիլիա Մ. Նազրճեան
Ալիս Ս. Կիւրճեան
Թագուհի Ս. Սեմեան

Ս. Հռիփսիմեանց և Նեկտարինեան Վարժարանի տարեկան քննութիւնները սկսան երէկ և պիտի տեւեն մինչեւ Յուլիս 10, առաւօտեան ժամը 9—12, երեկոյ՝ 1.30—4.30 (Ը. Ն.)։ Չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ պիտի կատարուին Մանկապարտէզի քննութիւնները և վկայագիրներու բաշխումը։

Կը խնդրուի վարժարանիս պաշտպան Տիկիններէ և Օրիորդներէ, նախկին սանուհիներէ, որ ներկայս իբր հրաւէր ընդունելով՝ բարեհաճին քաջալերել աշակերտուհիները իրենց ներկայութեամբ։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Օրթագէօյ

Ի ՆՊԱՍՏ
ԳԱՒԱՌԱՑԻ ԱՂՔԱՏ ՈՒՍԱՆՈՂԱՑ

Դրավաճառ Օհան էֆ. Այճեան նուիրեց 100 օրինակ Տէրոյենցի Համառօտ Քերականութիւն։

Տիարք Մ. Պալտասարեան 8 կտոր և Սեբաստացի Կոմիտ Մեսիաեան 15 կտոր գործածուած դասագիրք նուիրեցին։

Օր. Դեղանէ Ս. Վարժապետեան, Արսլանպէկցի, 5 ղրշ։

Ճէրիտէի Շարքիյէ լրագրոյ տէր և տնօրէն Տիգրան էֆէնտի Ճիվէլէկեանի մեծ քոյրը, այրի Տիկին Խաչուհի Նէվշէհիրլեան, կիրակի գիշեր իր մահկանացուն կնքած ըլլալով, յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը կատարուեցաւ երկուշաբթի Սամաթիոյ մէջ։

Մեր ցաւակցութիւնը կը յայտնենք մեր մեծարգոյ պաշտօնակցին։

Ներքին լուրեր

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Աւստրիական դեսպան Պառոն ֆոն Գալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա, որ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ էր, ապաքինած ըլլալով երէկ իր պաշտօնատեղին գնաց։

ԱՐՏԱՔՍՈՒՄ.—Թուրք լրագիրք եգիպտական լրագիրներէ առնելով կը ծանուցանեն թէ Մուրատ անուն անձն, որ Եգիպտոսի մէջ Միզան անուն թերթ մը կը հրատարակէր, ուղեղի հիւանդութեան ենթակայ ըլլալով, Եգիպտոսէն արտաքսուեր և իր թերթն ալ բոլորովին ջնջուեր է։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԱՑ քաղաքը օդային կազով լուսաւորելու համար մատուցուած ծրագիրը՝ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ յանձնուեցաւ Առեւտրական և Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։ Այդ ծրագրին հեղինակներն են Եուսուֆ Նաֆօն և Ապտիւլքէրիմ էֆէնտիները։

ԹԱՄԻՐԷԼԻ արժեթղթոց յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարեցաւ Մալիյէի պաշտօնատան մէջ և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԹԵՐՍԱՆԷԻ մէջ մինչեւ հիմա նոր դրութեամբ շինուած զանազան տեսակ մակոյկներու թիւը քսանի հասած է։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ վերատեսչութիւնը նկատողութեան առաւ մաքսային ժողովոյ անդամներէն Ազիզ պէյի կողմէ մատուցուած և քանիերկու յօդուածէ բաղկացեալ հրահանգ մը, որ կը սահմանէ մաքսային քննիչ պաշտօնէից պարտականութիւնները։ Ժողովը քննութեանց և խորհրդակցութեանց ձեռնարկեց։

ԱՐԳԻԼԵԱԼ ԶԷՆՔ.—Մաքսային պաշտօնեայք 51 րէվօլվէրներ գրաւեցին, որք Թրիէսթէէն եկող աւստրիական Մէթէօ շոգենաւով բերուած էին և գաղտնի կերպով Կ. Պոլիս պիտի ներածուէին։

ՄԷՆ ԿԻԶԻԻ վանքերէն միոյն մէջ տուն շինելու համար արտօնութիւն խնդրեց Յունաց Պատրիարքարանին առաջին քարտուղար Եանգօ էֆէնտի։ Այդ խնդրագիր՝ յարակից թուղթերով ձեռնհաս իշխանութեան կողմէ մատուցուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏՕՆ.—Յուլիս 14ի տօնին առթիւ երէկ արարողապետ Մունիր փաշա ու կայս. առաջին թիկնապահ Մահմուտ փաշա ինչպէս նաեւ եպարքոսական ու Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին թարգմաններն երէկ ֆրանսական դեսպանատունն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Պ. Քանպօնի։

Դեսպանատան մէջ կատարուած ընդունելութեան միջոցին ֆրանսական գաղթականութեան առաջին պատուիրակ Պ. Սէլլիէ բանախօսութիւն մը արտասանեց, որուն պատասխանեց դեսպան Պ. Քանպօն։

Դեսպանատան պարտէզին մէջ ճաշասեղան մը պատրաստուած էր, որուն շուրջը համախմբուեցան ներկայք՝ շնորհաւորական արարողութիւններէն յետոյ։

ՍԵՐՊԻԱԿԱՆ դեսպան Պ. Վլատան Եօրկէվիչ առջի օրը Ֆէնէրի Պատրիարքարանը գնաց և երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին հետ։

ՔԱՐԱՓԱՆՑ սակացոյցերը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովոյ առջի օրուան նիստը տեղի ունեցաւ նախագահութեամբ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Կազէի, փոխանակ Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեանի, որ հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ էր։

Յանձնաժողովը այդ նիստին մէջ նկատողութեան առաւ ո՛չ թէ նաւարկութեանց, այլ առեւտրական ճիւղի մասնախումբին տեղեկագիրն, որուն յօդուածները վաւերացան ի բաց առեալ երեք-չորսէն, որոց համար վերապահութիւնք եղան։ Յառաջիկայ նիստին, որ տեղի պիտի ունենայ վաղը կամ շաբաթ, այդ վերջին յօդուածոց քննութիւնը շարունակուելով յետոյ նկատողութեան պիտի առնուի նաւարկութեանց մասնախումբին տեղեկագիրը։

ՕՍՄԱՆ ՆՈՒՐԻ ՓԱՇԱ, Ե. զօրաբանակին նախորդ հրամանատարը, երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Պէյրութէն։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքական Փոխանորդը անցեալ օր այցելութիւն տուաւ Պ. Բուլի Սթէֆանովիչի և, յանուն Տ. Անթիմոս Պատրիարքին, շնորհաւորեց անոր անուան տօնախմբութիւնը։

ՖԷՐԻՔԻՒՂԻ մէջ Պուլկար հասարակութիւնը գետին մը գնած է վարժարան մը կառուցանելու համար և այդ գետին կը գտնուի վրացի մայրապետներու վարժարանին կից։ Առջի օրը շինութեան աշխատութիւնք պիտի սկսէին, սակայն մայրապետներու բողոքին վրայ դադրեցան։ Ասոնք կը յայտարարեն թէ անպատշաճ է մանչերու վարժարան մը կառուցանել աղջկանց վարժարանի մը կից։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը խնդիրը տեղեկագրեց Բ. Դրան։

ԱՆԱՍՆՈՑ առողջապահական յանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարուելով խորհրդակցութիւններ կատարեց՝ Հալէպի ագարակին անասնոց մէջ երեւան ելած հիւանդութեան ճարակումն արգիլելու և վարակեալ անասունները դարմանելու համար։

ՏԷՖԹԷՐԽԱՆԷԻ վերատեսչութեան պաշտօնատան մէջ կազմեալ յանձնաժողով մը որոշեց որ ամեն նահանգաց կեդրոններուն մէջ Տէֆթէրխանէի տեսուչներ գտնուին և իւրաքանչիւր գաւառի Տէֆթէրխանէի պաշտօնեայք բանակցին նոյն տեսչին հետ և այս վերջինն ըլլայ վերատեսչութեան ու անոնց միջնորդը։ Գաւառակաց մէջ ալ թղթակատար քարտուղարներ ըլլան, որք կարող անձերէ ընտրուին։

Յանձնաժողովն որոշեց նաեւ նորէն հիմնական կալուածահամար մը կատարել, արձանագրելով թէ գիւղի մը մէջ ո՛րչափ տուներ կան, իւրաքանչիւր տուն քանի՛ կտոր և քանի՛ արտավար արտ, մարգագետին և այլն ունի։ Նոյնպէս այդ գիւղին մէջ թափուր ու անմշակ ո՛րչափ գետիններ, ձմերանոցներ, արօտավայրեր և այլն կան։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քաղաքին Զայր թաղին մէջ առժամեայ կայարան մը շինուեր է՝ Կ. Պոլիս-Սէլանիկ երկաթուղւոյ միացման գծին ընկերութեան կողմէ։

ԴԱՏԱԿԱՆ ՔՆՆԻՉՆԵՐ.— Խարբերդի ու Սէլանիկի նահանգաց դատական քննիչ Ճէմալ պէյ իր կատարած քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրեց ձեռնհաս իշխանութեան։

ՉԻՊԼԻՃԷԻ մէջ օսմանեան սահմանագլխոյ զօրքեր դէր-զնդապետ Քամիլ Մահիր պէյի և սերպիական սահմանագլխոյ զօրքեր դէր-զնդապետ Պ. Պլանքօվիչի միջեւ խորհրդակցութիւն մը տեղի ունեցեր է՝ սահմանագլխի վերաբերեալ գործերու վրայ։

ՀՐԴԵՀ.— Երէկ գիշեր հրդեհ ծագեցաւ Գուզկունճուքի ու Պէյլէրպէյի մէջտեղը գտնուած Սթավրոզ թաղին մէջ և վեց տուներ այրեցան, որք ապահովագրեալ չէին։

ՊԷԼԿՐԱՏԻ օսմանեան դեսպանատան առաջին քարտուղար Մարգարեան էֆէնտի մայրաքաղաքս եկաւ։

Պ. ԹԷՐԽԱՆ, սերպիական դեսպանատան առաջին թարգմանը, իր կառավարութենէն մէկ ամսուան արձակուրդ ստացաւ։

ՃԱՊՈՆՑԻ փաստաբան և Թօքիոյի առեւտրական լրագրոյն խմբագիր Պ. Քօթարօ Մօչիզուքի ինչպէս նաև Թօքիօ Նիչի-Նիչի Շիմպուն լրագրոյ խմբագրապետ՝ Պ. Շիգէն Ասահինա մայրաքաղաքս եկան և երկու շաբաթի չափ պիտի մնան։ Ասոնք կը դառնան Մոսկուայէն, ուր ներկայ գտնուած էին Զարին թագադրութեան հանդէսին։

ՏՈՔԹ. ՏՐԼԱՒՔՈՒՐ, անդամ Առողջապահական ժողովոյ, վաղը Ֆրանսա պիտի ուղեւորի։ Տոքթ. Նէօ, որ ի բացակայութեան Տոքթ. Տրլաւքուրի պիտի պաշտօնավարէ իբրեւ անդամ նոյն ժողովոյ, այսօր Իզմիրէն մայրաքաղաքս կը ժամանէ։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՔ.— Կրթական նախարարութեան հրամանաւ մայրաքաղաքիս թուրք վարժարանք առջի օրուընէ արձակուրդ ունեցան որ պիտի տեւէ մինչեւ օգոստոս 1։

ԽՈԼԵՐԱ.—Աղեքսանդրիոյ մէջ կիրակի օրը բոլորած 4 դէպքեր ու 5 մահեր պատահեցան։ Գահիրէի մէջ նոյն օրը 6 դէպք, 1 մահ։ Ուրիշ տեղերու մէջ 378 դէպք, 317 մահ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐԷՆ կը գրեն թէ Թանճը տակաւին կը շարունակէ։

ԷՏԻՐՆԷԻ նահանգին կեդրոնական Նախկիրասանը Խմիրզատէ Իլյաս Մուսթաֆա Րիւշտի էֆէնտի անցեալ կիրակի օր մեռեր է։

ՊԷՐՈՒԹԷՆ կը գրեն թէ օդերու տաքութիւնը սաստկացած ըլլալով ամեն ոք ամառանոցները փութացեր է ինչպէս նաև Լիբանանու կառավարիչ Նաում փաշա։

—Նոյնպէս կը գրեն թէ դրամական վերջին տագնապը Պէյրութի հրապարակին վրայ մէկ միլիոն ոսկւոյ չափ վնաս մը հասուցեր է և թէ ատոր ազդեցութիւնը տակաւին շարունակուելով, առեւտրական գործառնութիւնք կայուն վիճակ մը ունին։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ժողովն որոշեց որ երբ տեղ մը անասնոց հիւանդութիւն ծագի, իմաց չտուողներուն համար կամ պատիժ մը տնօրինուի և կամ անասնոց առողջապահութեան յատուկ կանոնագիրը գործադրուի։ Նախարարաց Խորհուրդը նկատողութեան առաւ այդ կանոնագիրը։

ԹՈՐՊԻԼԱՆԱՒ.— Թուֆէ թօրպիլանաւն այսօր վաղը Միջերկրական պիտի ուղեւորի։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ տեղի ունեցեր է ընդհանուր ժողովն՝ ի Սէլանիկ կազմեալ առեւտրական ընկերութեան, որ Տրամէն ու շրջականերէն ծխախոտ գնելով Եւրոպա կը ղրկէ։ Այդ ընկերութիւն անցեալ տարի 235,883 անգլիական ոսկւոյ արժողութեամբ ծխախոտ գնելով ղրկեր է։ Ընկերութիւնը երեսուն հազար անգլիական ոսկւոյ չափ շահ մը ունեցեր է։ Ընկերութեան դրամագլուխն է 400,000 անգլիական ոսկի։

ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ.—Կիրասօնէն չորս ժամ հեռուն գտնուած Աքքէօյի նաւամատոյցին մօտ անցեալները խոշոր նաւակ մը շրջեր է, որուն մէջ այր ու կին երեսունըմէկ քրիստոնեաներ կային։ Ասոնց ամենքն ալ ծովը ինկալով, քսան երկուքն ազատուեր և ինը խեղդուեր են։

—Երէկ Գարաքէօյի և Ունգաբանի կամուրջներուն միջեւ նաւակ մը շրջեցաւ։ Մէջը կար Խարալամպօս անուն նպարավաճառ մը և նպարեղէններ։ Թէ՛ նպարավաճառն և թէ նաւավարն ազատուեցան, իսկ ապրանքները կարելի չեղաւ ազատել։

—Առջի օրը Եալըքէօշկի առջեւ լողանալու համար ծովը մտնող և խեղդուող անձն է Եօնուս անուն բեռնակիր մը։

—Երէկ Քօնիօ անուն անգլիական շոգենաւ մը, որ հանքածուխ բեռցած էր, Թօփխանէի քարափին մօտենալու պահուն հոսանքէն քշուեցաւ և փայտ բեռցած նաւու մը վրայ ինկաւ, սակայն վնասակար հետեւանք մը չունեցաւ։

ԱՐԿԱԾՔ.— Առջի օրը Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ ութ տարեկան աղջիկ մը տանը պատուհանէն՝ ութ կանգուն բարձրութենէ մ'՝ վար ինկաւ ու վիրաւորուեցաւ։

—Երէկ առտու Գարակէօմրիւկի մէջ Հայգը անուն տասներկու տարեկան տղայ մը թթենիէ մը վար ինկաւ և ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

—Առջի օրը Պոլսոյ Սուլթան Ահմէտ թաղին մէջ կառքի մը ձիերը խրտչելով, անոնց մին կից մը տուաւ կառապանին՝ Ահմէտի գլխուն, որ ծանր կերպով վիրաւորուեցաւ։

ՏՈՔԹ. ՇԻՐԻՆԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ ԵՒ ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Վկայեալ Ֆիլատելֆիոյ եւ Նիւ Եորքի համալսարաններէն, երեք տարի հիւանդանոցաց մէջ ծառայած, յետ տասն եւ հինգ ամեայ փորձառութեան, իւր բնակութիւնը հաստատած է Բերա, Սագըզ Աղաճ փողոց թիւ 47 տունը, ուր կ'ընդունի հիւանդ ամեն օր ժամը 7—11. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմողները, իսկ առաւօտները բացի կիրակիէ մինչ կէսօր կը գտնուի Գատըգիւղ հայոց եկեղեցիի մօտ ատամնաբոյժ Փօնիֆէի տունը ուր երեքշաբթի օրերը ձրի կը դարմանէ իրեն դիմող աղքատները։ Կը դարմանէ ամեն տեսակ հիւանդութիւնք եւ կը կատարէ վիրահատական ամեն կարգի գործողութիւնք։ 457 71—78

ՔՈՆԵԱՔ Ն. Ի.
ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ
ՄՈՍՔԱԴ ԳԻՆԻՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ
ԱՄԵՆԷՆ ԶՈՒՏ ՔՈՆԵԱԿԸ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ

Յունական եւ Եւրոպական բազմաթիւ հիւանդանոցներու

Մեծաքանակ առաքում բովանդակ Թուրքիոյ, Եգիպտոսի, Սուրիոյ, Ռումանիոյ, Սերպիոյ, Պուլկարիոյ, Ռուսիոյ, Ամերիկայի և Հնդկաստանի համար։

ՎԱՃԱՌԱՆԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻ

ΣΥΜΒΟΛΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ

ՊԱԹԻՍԹԱ Ի ՊԻՐԷՈՆ
ՄԻԱԿ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՔՈՆԵԱԿԻ
Պ. Ճ. ՊԱԹԻՍԹ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՊԻՐԷՈՆ
ՈՐ ՀՆՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՒԵԼՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒՆԻ
Հաստատեալ 1872 ին

Միակ ներկայացուցիչ Տ. Կ. Ցիսքինատիս։ Կեդրոնական վաճառատնոց, Ղալաթիա, Ցիւլֆարի փողոց, Թիւ 23.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Արշիպեղագոսի կղզեաց նահանգին կուսակալի օգնական անուանեցաւ Ատանայի նահանգին կուսակալի օգնական Սուրուրի պէյ։

Կրթական նախարարութեան քննիչ ժողովին անդամ անուանեցաւ Էնկիւրիի մարդահամարի տեսուչ Թահիր էֆէնտի։

Արտաքին գործոց նախարարութեան առեւտրական դիւանին քարտուղար անուանեցաւ Բ. Դրան խորհրդականաց սենեկի օգնականներէն Նուրի պէյ։

Քէօսթէնճէի օսմանեան հիւպատոսարանին քարտուղար անուանեցաւ Բ. Դրան օտար թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Հայգը պէյ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ

Հետեւեալ Պաշտօնական Զեկուցումները հաղորդուած են ի հրատարակութիւն.

«Վեհ. Սուլթանին բարձր նախագահութեամբ կազմեալ և Անատոլուի նահանգաց մէկ քանիներուն յատուկ Նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ կատարուած հանգանակութեան գումարը հասած է՝ իսլամական աղօթատեղիներու համար՝ 63,997 դրուշի և ընդհանուր հանգանակութեան համար ալ 79,528 դրուշի։»

—«Յուլիս 1 թուականաւ Բարձր. Մեծեպարքոսին ուղղեալ հեռագրեր ծանուցած են թէ Էրզրումի, Պրուսայի, Տիարպէքիրի, Գոնեայի, Խարբերդի, Գասթէմունիի, Էնկիւրիի, Մուսուլի. Տրապիզոնի, Ատանայի, Պիթլիսի և Հալէպի նահանգաց մէջ ալ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն և ապահովութիւն կը տիրէ։»

Տուն շինողներուն կը յանձնարարուի անպատճառ կարդալ չորրորդ երեսի ատաղձներու տաճկերէն ծանուցումը։

ԴՈՒՔ ԻՆՔՆԻՆ ՊԱՏՐԱՍՏԵՑԷՔ
ՁԵՐ ԼՈՒԾԻՉ ԼԻՄՈՆԱՏԸ
ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԲԱՂԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ

POUDRE
ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ,
ԿԵՂԾԵՐԷՆ
ROGÉ

ՎԱՒԵՐԱՑԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ
ԱՄԵՆ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ
Մեծաքանակ կը վաճառուի, Փարիզ, Ժաքօպ փողոց, 19։ 13—15

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Առեւտրական ճիւղի ուսման կարեւոր տարրերը կը կազմեն՝ վաճառականութիւնը, հաշուեպահութիւնը ու տոմարակալութիւնը, որոնց ծանօթանալը, փոքր առեւտուրով մը զբաղողներուն անգամ, գրեթէ անհրաժեշտ պիտանի է։

Ահա, այս օգտաշատ նպատակով, 1892 թուականին հիմնուած է, և կը շարունակուի ընդ հովանաւորութեամբ Բերայի Պատ. Կրթական Խնամակալութեան, առաջ Նարեկեանին և հիմակ Նորակառոյց Եսաեանին մէջ՝ կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանը, ուր փափաքողաց լեզուագիտութիւն ալ կ՚աւանդուի։

Արդ, այս դասաւանդութեանց հետեւողներուն ստացած հմտութեան աստիճանը հասկնալու համար, կիրակի օր Բերայ գացինք, Աղջկանց Արուեստանոցի սրահը ուր պիտի կատարուէր շրջանաւարտից քննութիւնները։

Գեր. Տ. Հմայեակ եպիսկոպոսի նախագահութեամբ ժամը 7ին կը սկսին աշակերտաց —ամէնն ալ 18—30 տարեկան երիտասարդներ, Պոլսեցի և գաւառացի—բերանացի քննութիւնները։

Ներկայ էին նաև Խնամակալութեան անդամներէն Տօքթ. Տաղաւարեան և Ց. Արամեան էֆէնտիները, ու Եսաեան վարժարանէն քանի մը ուսուցիչներ։

Քննութիւնք կը տեւեն ժամուկէս։ Ներկայից ամէնուն կողմէ ուղղուած բոլոր հարցումներուն բոտ բաւականին գոհացուցիչ պատասխաններ կ՚ընդունուին։ Լաւ էին։ Հունտերը ո՛չ թէ ապառաժի, այլ արդիւնաւոր հողերու վրայ ցանուած էին։

Յաւարտ քննութեանց, կը մեկնի Նախագահ Սրբազանը, ազդու յորդորական մը ուղղելով շրջանաւարտից, օրհնելով ամէնը։

Յետոյ, Ց. էֆ. Բագրատունիի հետ տեսակցութիւն մը կ՚ունենանք, որ կը պատմէ մեզի թէ ինչպէս ժամանակին սկսուած էր այս հանրօգուտ գործը իր և Օհան էֆ. Պօղտալեանի նախաձեռնութեամբ, և թէ ինչպէս, հակառակ այնքան տնտեսական արգելքներու, ինքը միշտ դիմագրաւելով, շարունակած է անվհատ, Պատ. Խնամակալութեան օժանդակութեամբ, ցարդ բաւական թուով ալ վկայագրերով շրջանաւարտներ նուիրելով ազգին։

Տոմար մը կը բանայ, ուր 1892էն ի վեր իւրաքանչիւր շրջանի մէջ յաճախող ընդհանուր աշակերտաց թիւերը կը գտնենք։

Ա. շրջանին մէջ՝ 44 աշակերտ։ Բ.ին՝ 27 (երկրաշարժին պատճառաւ քիչ)։ Գ.ին 31։ Իսկ վերջացող Դ.ին՝ 30 (որոնցմէ միայն 15ի չափ եկած էին, մնացեալները բացակայ, չուզելով անշուշտ վերջին անգամ շրջանաւարտի քննութիւն տալ, քանի որ պարտաւորիչ բան մը չէ)։

Ե. շրջանը Սեպտեմբերին պիտի սկսի։

Յետոյ վարժարանին ծրագիրը կու տայ։ Աչքէ կ՚անցընենք, որուն ամփոփումը աւասիկ, հետաքրքիրներուն համար։

Ուսմունք.

1. Վաճառականութիւն. — Առեւտրական օրէնք, սովորութիւնք և գործառնութեանց եղանակներ։

2. Տոմարակալութիւն. — Պարզ տոմար, կրկնատոմար և ընթացիկ հաշիւներ։

3. Հաշուագիտութիւն. — Առեւտրական շրջանակի մէջ պատահած ամբողջ հաշիւներ։

Մէկ շրջանը եօթը ամիս է։ Դասախօսութիւնք՝ ամէն կիրակի օր, 3 ժամ։ Վճարում՝ ամսական 20 դրուշ, կանխիկ։ Եռամսեայ քննութիւնը առանձին կը կատարուի, և պարտաւորիչ է։ Աւարտականը կամաւոր։ Յաջողեալները կ՚ստանան վկայագիր։

Առանձին դասեր առնել փափաքողաց՝ մասնաւոր պայմաններ։

Հայերէն, Թուրքերէն, Ֆրանսերէն ու Անգլիերէն լեզուներու ուսուցման համար ալ՝ շա՛տ դիւրատար պայմաններ։ Այսչափ։

Յուսամ որ, այս գրածներս, ի նպաստ Բագրատունի էֆ.ի ռէքլամ մը չնկատուին յարգոյ ընթերցողաց կողմէ։ Արդիւնքը ակներեւ է։ Հետեւաբար, արդար գովեստի և շնորհաւորութեան արժանի է ան՝ իր ջանասէր ու յարատեւող ոգւոյն։

Յաջողութիւն կը մաղթենք։

Ս. Մ. ՇՈՅԻԿԵԱՆ

Ղալաթիա

ՔԷՕԹԱՀԻԱ

Անշուշտ մեծ ուրախութիւն պիտի պատճառէ Պոլսաբնակ Քէօթահեացի ազգայնոց՝ քահանայական ձեռնադրութեան խնդրոյ մը լուծումը զոր գրեթէ 3—4 տարիէ հետէ անլուծելի դարձուցած էին ինչինչ ապարդիւն վէճեր։

Գեր. Տիմոթէոս եպիսկոպոս որ Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ ղրկուած էր ընտրելի քահանայացուներուն քուէարկութիւնը, քննութիւնը և ձեռնադրութիւնը կատարելու համար, կը լսենք թէ տեղւոյն նախորդ հրաժարեալ առաջնորդ Պօղոս Ծ. վարդապետ Խօլասեանի անխոնջ հաստատութեամբ անլուծելի դարձած խնդիր մը լուծելու համար ամէն ջանք թափելով վերջապէս յաջողեր է ըստ կարի երկու արժանաւոր անձինք ընտրելու, որովհետեւ կը վախնայինք որ այս անգամ ևս անկարելիութեան պատահելով Սրբազանը ետ դառնար՝ և այս կարելի էր, եթէ Աւագերեց Տէր Յովսէփայ մահուան առթիւ ուրիշ քահանայից հարկը չստիպէր զիրենք։

Ընտրուած քահանայացուներուն Աւագ Սարկաւագի աստիճանը մայիս 25 շաբաթ առաւօտեան տալով և մայիս 26ի կիրակի առաւօտ հանդիսաւոր պատարագ մատուցանելով՝ ձեռնադրութեան պաշտօնը կատարեր ու ժողովրդեան կարճ բայց ազդու քարոզ մը խօսելով խուռն բազմութեան ներկայութեանը՝ ժողովուրդը ուսման և սիրոյ հրաւիրեր է. որով, նա որ տարւոյն երեք չորրորդ մասը զուրկ է յորդորանքէ, ազդուելով խօսուած Թուրքերէն քարոզէն ուզեր է որ Սրբազանը իրենց հոգեւոր հովիւ կարգուի։ Չէ թէ միայն Քէօթահիոյ, այլ իր թեմերուն ալ ինչպէս Աֆիօն-Գարահիսար, Էսկիշէհր, Ուշագ, Թաւշանլը և այլն ժողովուրդը բոլորովին անտեղեակ է հայերէնի։

Թէեւ Քէօթահիայի ժողովուրդը տակաւին նոր վարժուած ըլլալով հայերէնի, տգէտ է, բայց գոհ ենք՝ մեր ծերունի Սրբազան Հօրմէն որ՝ ըստ կարի հայերէնի հմուտ, արթուն, մշակուած մտքի տէր և մանաւանդ պաշտօնին պահանջմանցը յարմար անձեր ընտրելով քահանայ ձեռնադրեր է։ Ձեռնադրեալներն են՝

Կարապետ Քիւլահճեան՝ Տէր Պետրոս անուամբ, վերի թաղի Ս. Թորոս Եկեղեցւոյն համար, Մարտիրոս Վարդանեան՝ Տէր Սահակ անուամբ, վարի թաղի Ս. Աստուածածնայ Եկեղեցւոյն համար։

Ճէրիտէի Շարքիյէի 3315 թիւին մէջ «Օրիոն» ստորագրութեան տակ Քէօթահիոյ վրայ տրուած տեղեկութիւնները կարդալով հարկ կը տեսնենք դիտողութիւն մը ընել. ձեռնադրուած նորընծայներուն նկատմամբ ըսուած է թէ. իբր թէ Սրբազանը՝ իր ծերութեանը պատճառաւ՝ անոնց սերունդը կամ անցեալը չհետազօտեր եղեր. այո՛, կը հաստատենք թէ ըստ կանոնի Եկեղեցւոյ պէտք է այդ քննութիւնը. բայց մի՛թէ ամեն ինչ դիտողութեան առնելը չէ՞ր մի որ 3—4 տարի անլուծելի թողուց խնդիրը։ Եթէ դիտողութեան ալ առնուէր, արդեօք անոնցմէ արժանաւորագոյնը կարելի՞ էր գտնուիլ՝ մանաւանդ որ ըստ կարի հայերէնի անտեղեակ են։ Մաղթենք որ Տէրն իրենց ազնիւ սիրտ և կարողութիւն շնորհելով աշխատին ժողովրդեան յառաջդիմութեան և փարատեն իրեն մէջ իբրեւ անդարմանելի ախտ մը դարձած նախանձը ու մի քանի ապօրինաւոր սովորութիւնները որոնց ազդերը հանրածանօթ է, այսինքն տգիտութիւնը։

Ինչպէս յայտնի է, տեղւոյն առաջնորդ Խօլասեան վարդապետը հրաժարած ըլլալով՝ աթոռը երկար ատենէ հետէ թափուր կը մնայ. կը խնդրենք Ազգ. Պատրիարքարանէ արժանաւոր առաջնորդ մը ընտրելով ղրկել։

Կ. ՏԻՒՆՏԷՆԵԱՆ

Կ. Պոլիս

ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ՀԱՒԱԲՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

Թէ՛ թխսելու և թէ աճելու համար ամենէն աւելի համբաւ ստացող հաւը՝ Պոլսոյ մէջ խօխէն բռուած է, որուն հասակը ընդհանրապէս կարճ կ՚ըլլայ և ոտքը գրեթէ փետուրներով ծածկուած։

Հաւերուն պարտէզի հողը պէտք է աւազուտ ըլլայ և քիչ մ՚ալ չոր որպէս զի ջուր չկենայ. պարտէզին դիրքը պէտք է ըլլայ արեւելեան կամ հարաւային կողմը. ասկէ զատ, հաւերը տաքութենէ չնեղուելու համար, պէտք է պարտէզին մէջ ասդին անդին ծառեր տնկուած ըլլան, ինչպէս թթենի, աքասիա, թանթրուենի որոց պտուղներն ալ մինչեւ մէկ աստիճան հաւերուն կեր կրնայ ըլլալ։ Պարտէզին հիւսիսակողման պատը պէտք է միւսներէն բարձր ըլլայ, սաստիկ հովերու հոսանքները արգիլելու համար։ Հաւու պարտէզ մը լաւ կազմուած ըլլալու համար պէտք է ունենալ.

1. Հաւերը ազատ պտըտելու համար բաւական ընդարձակ տարածութիւն մը (հակառակ պարագային մէջ կենդանիները կը հիւանդանան)։

2. Հովանաւոր տեղ մը (ծառեր տնկուած տեղ մը)։

3. Հաւնոց մը։

4. Եթէ պարտէզին մէջ ջուր չկայ, պզտիկ աւազան մը։

5. Աւազնոց մը։

Հովանաւոր տեղը երկու տեսակ կ՚ըլլայ. մէկ մը ծառեր տնկելով և մէկ մ՚ալ հովանոցի ձեւով տանիք մը շինելով. այս վերջինը եթէ միանայ հաւնոցին տանիքին հետ՝ աղէկ կ՚ըլլայ, որովհետեւ ձմեռները առանց մսելու և թրջուելու կրնան պատսպարուիլ. հովանիին յատակը պէտք է որ գետնէն քիչ մը բարձր ըլլայ և ձմեռը հոն պէտք է թափել չորցած աղբ. այս կերպով թէ հաւերը չեն մսիր և թէ աղբին մէջէն ճճիներ գտնելով ախորժանօք կուտեն։ Աղբը ամէն ատեն խառնելու և ամեն ամիս նորոգելու է։

Հաւերը մեծապէս կը վնասուին եթէ ճահիճներէ կամ կեցած ջուրերէ ջուր խմեն, անոր համար կարելի եղածին չափ զգուշանալու է հաւերը ատանկ տեղեր ղրկելէ և կամ թէ ճահիճները, եթէ շատ մեծ չեն, պէտք է չորցունել։

Հաւերու պարտէզին մէջ իրարմէ հեռու պզտիկ փոսեր պէտք է փորել, որոնց մէջ լեցնելու է մոխիր կամ բարակ աւազ, որպէս զի՝ զիրենք անհանգիստ ընող ոջիլներէն մաքրուելու համար՝ մոխիրով կամ աւազով լեցուած փոսերուն մէջ թաւալտըկին։

Հաւնոցը պէտք է երկու դուռ ունենայ, մէկը պզտիկ՝ որպէս զի հաւերը մտնեն և միւսը մեծ, հաւկիթը առնելու և հաւնոցը մաքրելու համար։ Հաւնոցը պէտք է շինուած ըլլայ աղիւսով կամ քարով, թէեւ փայտով ալ կը շինեն, որ սակայն շատ փտելէն ի զատ առողջապահիկ ալ չէ։ Հաւնոցը պէտք է ունենայ դէմ դիմաց պատուհաններ, որպէս զի ներսի ապականեալ օդը դիւրաւ մաքրուի (պատուհաններուն շատութիւնը հաւնոցին մեծութեան համեմատ պէտք ըլլայ)։ տանիքին վրայ յարդի խաւ մը տարածելը աղէկ է, որովհետեւ ամառը զով, իսկ ձմեռը տաք կը պահէ։

(Շարունակելի) Մ. ԱԹԵՆԱՍ

ԲԵՐԱՅԻ ԲԻԼԶԷՆ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆԸ

ՄԷԹՐՕՓՕԼ ՊԱՆԴՈԿԻՆ ՏԱԿԸ
ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 256, 258 ԵՒ 260

Տնօրէնութիւնս կը ծանուցանէ արգոյ հասարակութեան թէ սոյն գարեջրատան մէջ կը գտնուին առաջին կարգի ըմպելիքներ, լաւ տեսակ պաղ նախաճաշներ ու ճշմարիտ Բիլզէն գարեջուրը.

489 25—52 Լ. ՔՐԷՄԷՐ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԳՈՐԾԱԾԵԼՈՒ Է ԱՅՑԵՏՈՄՍԸ

Այս անունով հրատարակուած է փոքրիկ տետրակ մը, ուր Եւրոպական նշանաւոր հեղինակներու գործերէ հաւաքուած են կենցաղագիտական կարեւոր հրահանգներ այցետոմսի գործածութեան վրայ։ Սիրուն տպագրութեամբ ի լոյս եկած սոյն տետրակը ձեռքէ չի վաճառուիր. այլ ով որ այցետոմսը հրատարակչին միջոցաւ պատրաստել կու տայ, 100 հատի փոխարէն միայն 8 դահեկան վճարելով հատ մը նուէր պիտի ստանայ անկէ, որուն կողքին վրայ այցետոմսին տիրոջն անունը տպագրուած պիտի ըլլայ։ Դիմել Ճիվէլէկեան տպարան, Պապը Ալի ճատտէսի թիւ 20, Տ. Գ. Փափազեանի։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, Յուլիս 3.15 1896

Անուանկին. եւ Վճարեալ		[illegible]	Անուանք Արժեթղթոց	Ընթացիկ Գիներ	
100		1881	Քնս. Սէրի A } 1%	66	—
100			» » B	35	20
100			» » C	23	20
100			» » D գոցուած	22	10½
400			բացուած	23	12
100			միջօրէ	23	11
100		1870	Ռում. Երկթ. գոցուած	104	50
Ֆր. 500			բացուած	104	75
			միջօրէ	104	50
Անկ.	Վճր.				
20	10	1890	Օսմանիէ 4%	80	—
22	11	1869	Քրէտի Ժէն. Օթ.	7	28
10	5	1872	Սօս. Օթ. տը Շ. է Վ.	3	37
140	140	1878	Լաւրիում	53	—
500	300	1889	Անատոլուի (Բժթ. 5%	666	50
500	500		Երկաթուղիք (Պրթ.	315	—
20	8	1882	Թրամուէյ (Բժթ. 5%	7	55
500	500		(Պրթ.	489	—
500	200	1883	Օսմ. Ռէժի	15	20
1.40	1.40	1892	Օսմ. Միկարէթ 6%	1	25
11	5½	1893	Օսմ. Ապահովգն. Ընկ.	4	60
500	500	1882	Ջրի Ընկ. Տէրքոս	383	—
			Քարարներու արժեթղթոց գիներ	188	—

ՕԹԻԼԱՆՑ (Քրիմ) ԴԻ ՎՐԱՅ	Օ. Ո.	Ղրշ.
8 օրուան համար 1000 հատի	4	50
1 ամսուան համար	—	—
1 օրուան համար	2	—
Ռըքոր	—	—
Կանխիկ (Հէվալէսիզ)	—	35

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ			
Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	35
Փարիզ »	Ֆր.	22	97½
Վիեննա 8 օրուան	Ֆիոր.	10	90
Պէրլին չէք	Մարք.	18	45

ՕԹԻԼԱՆՑ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ՎՐԱՅ		
8 օրուան համար 10 հատի Ֆր.	5	—
1 ամսուան համար »	— —	—
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
Անգլ. ոսկի Օ. Ո. 100 ղրշ.էն	109	33
20 Ֆրանքնոց	87	18
20 Մարքնոց (Գերմանական ոսկի)	107	15
Քրիմից	51	08
Ռուպլ Թղթադրամ	8	58
Մէճիտիյէ	108	13
Մանր արծաթ	103	35
Մէթալիք	97	30
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի Րէքօռ	— —	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 15 Յուլիս		
Քոնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ. Ֆր.	Տօն է	
» » C » »		
D (Բացուած »		
(Գոցուած »		
Ռումելիի Երկաթուղի »		
Բրիօրիղէ »		
Մաքսային Պարտաթուղթք »		
Օսմանիյէ »		
Ռէժիի Բաժնեթուղթ »		
Պանք Օթոման (անուանկին.) »		
Ռանթ Ֆրանսական 3% »		
» » 4½% »		
» Իտալական »		
Քրէտի Լիոնէ »		
Քրէտի Ֆոնսիէ »		
Քոնդուառ տ՚էսքոնդ »		
Սուէզի Բաժնեթուղթ »		
Եգիպտական Միացեալ »		
Չէք Լոնտոնի վրայ »		
ՎԻԵՆՆԱ 15 Յուլիս		
Ռումելիի Երկաթուղի Ֆիորին	53	50
Օսմ. Ռէժի »	166	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ ի տես	120	02
» Փարիզի »	— —	
ԼՈՆՏՈՆ 15 Յուլիս		
Քոնսոլիտ Օսմանեան A Ա. Ո.	6.,	—
» » B »	35	50
» » C »	20	87
D (Բացուած »	— —	—
(Գոցուած »	20	50
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4% Երաշխաւորեալ.	— —	—
» » 1894 3½% Եգպ. Հրկ.ով	— —	—
Պանք Օթոման (վճարեալ) »	12	37
Այտըն Երկաթուղի »	12	—
Միացեալ Եգիպտական »	103	75
Առանձնաշնորհեալ » »	— —	—
Անգլ. Քոնսոլիտէ »	113	63
Պուլկար. Փոխառ. »	— —	—
» » Նոր 6% »	100	—
Ռանթ Հելլենական 5% 1881 »	31	50
» » 5% 1884 »	31	50
Փոխանկ. Փարիզի վրայ 3 ամիս	25	312
ՊԷՐԼԻՆ 15 Յուլիս		
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի Մարք	— —	—
Ռումելիի Երկաթուղի »	106	20
Անատոլուի Երկթղ. ¼ Պրթղթ. »	— —	—
Փոխանկ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	20	335
» Փարիզի » 3 ամիս	— —	—
Մակեդոնիոյ Երկաթուղի	— —	—

ՏՈՔԹԷՕՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ, ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
(Հաստատեալ յամին 1852)

Նորանշմար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, ամուր, ճաշակաւոր, եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն (ըստ տարիքի), ծամողութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ։ «Սկորբիւթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ Թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորանշմար [illegible] միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ Փողոց Բերա, (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշտ Զապուրճեանց դէմը)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը Թիւ 1 Նոր բացուած Խրիսօվէրի փողոց ամէն օր։

Յ. Գ. Հաւասարելու համար Եւրոպայի եւ Ամերիկայի առաջին կարգի Ատամնաբուժներու՝ ձմեռները կիրակի օրն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ՚ընդունին Բերայի գործատեղինին։ 410

ՔԱՖԷ ՌՈՒԵԱԼ

248, Բերա Մեծ Փողոց, 248
Տէր՝ [illegible]

Այս ծանօթ սրճարանին տէրը կը ծանուցանէ հասարակութեան և իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ իր սրճարանը բոլորովին վերակազմուած է ու նորոգուած։ Սպասարկութիւն անստգիւտ, ըմպելիք առաջին կարգի։ Լաւագոյն հանգամանք։

554 10—15

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՏՕՔԹՕՐ Յ. ԱՐԱՊԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել թէ հինգշաբթի օրերն կատարած ձրի խորհրդակցութիւնները, յետայսորիկ, տեղի պիտի ունենան ժամը 5էն մինչեւ 11 ըստ Թրքաց։

535 22—39

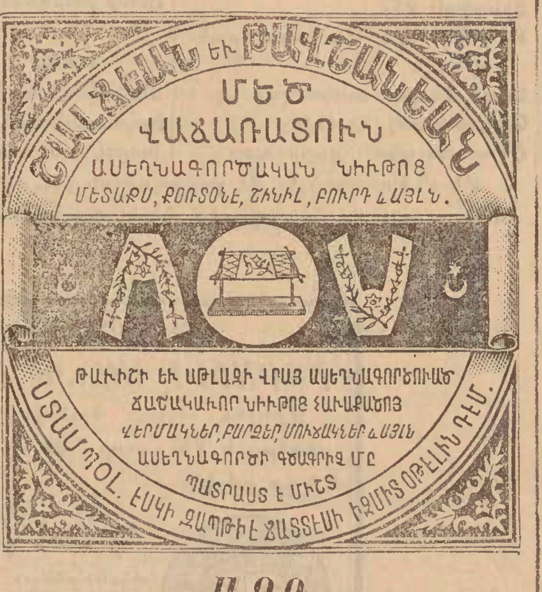
ՄԵԾ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆԻՒԹՈՑ
ՄԵՏԱՔՍ, ՔՈՐՏՈՆԷ, ՇԷՆԻԼ, ԲՈՒՐԴ ԵՒ ԱՅԼՆ.
ԹՈՒՐՍԻ ԵՒ ԱԹԼԱՍԻ ՎՐԱՅ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԱԾ
ՃԱՇԱԿԱՒՈՐ ՆԻՒԹՈՑ ՀԱՒԱՔԱԾՈՅ
ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ, ԲԱՐՁԵՐ, ՄՈՒՇԱԿՆԵՐ ԵՒ ԱՅԼՆ
ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾԻ ԳԾԱԳԻՐՔ ՄԸ
ՊԱՏՐԱՍՏ Է ՄԻՇՏ
ՍՏԱՄՊՕԼ. ԷՍԿԻ ԶԱՊԹԻԷ ՃԱՏՏԷՍԻ

Ա. Զ. Դ.

Փափկաճաշակ ծխողները ճշմարիտ JOB ժոպի սիկառի թուղթը դիւրաւ կ՚որոշեն իր կեղծերէն, բայց միմիայն սիկարը ծխած ատեննին է որ կը նշմարեն խաբէութիւնը եւ ո՛չ թէ այն վայրկեանին ուր կեղծ պլակը իրենց կը տրուի իբրեւ ճշմարիտ եւ հարազատ JOB ժոպի թուղթ։

Որպէս զի ամէն շփոթութիւն եւ վարանում անկարելի ըլլայ, եւ մեր յաճախորդք չը խաբուին, պէտք է որ ուղղակի դիմեն ՄԵՐ ՃՇՄԱՐԻՏ JOB ԺՈՊԻ ԹՈՒՂԹԻՆ ՄԻԱԿ ՏԵՓՕԶԻԹԷՐ Յ. ԼՈՒԹՖԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻԻՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ. Կալաթա, Մահմուտիյէ փողոց, Թիւ 17. եւ կամ այն ծխավաճառներուն կամ խանութներուն զորս ինքը կը յանձնարարէ։

482 67—150 ՊԱՐՏՈՒ ԺՈՊ

ՇԱՆԹԱՐԳԵԼ

ԵԼԵՔՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԱԿ
եւ ուրիշ ամեն տեսակ ելեքտրական գործիք
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ԱԺԱՆ
Ընտիր ապրանք, խնամեալ աշխատութիւն

1890ԻՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ ՏՈՒՆ
Ս. Վ. ԱՃԸՄԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՅԱՆՁՆԱՌՈՒ—ԵԼԵՔՏՐԱԳԷՏՔ
[illegible]
12 եւ 19, Զիվէր Պէյ խան, 12 եւ 19
Քիւրէքճիլէր — Կալաթա

ՍԿՈՏԻ ՄՕՐԻՒ ՁԿԱՆ ՕՇԱՐԱԿ

Եըլտըզ, Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1888

Պարոնայք Սգոդ եւ Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական դիրքովս կարող եմ փորձեր ընել, այլ համաձայն ուրիշներուն փորձերուն եւ այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ ձեր Մօրիւ ձկան իւղն իր [illegible] մէջ դիւրաւ խմուելով եւ մարսուելով, կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի հռչակած է, մանաւանդ այդ յաջող պատրաստութեան մէջ։ ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՈՅԷՆԻ ՓԱՇԱ

Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

ԿԱՐՃ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ՄԷՋ

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ

Կ՚ուսուցուի Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, Գերմաներէն, Ռուսերէն լեզուները։ Մասնաւոր դասեր կանոնաւոր ծրագրի համեմատ։ Դիմել Մկրտիչ Շահնազարի գրասենեակները, ի Տէյիրմէն Խան, Ղալաթիա։

ԱՊԱՌԻԿ

Եւ կանխիկ պայմաններով վաճառում ամեն տեսակ գրքերու։ Ամսականով ընթերցում գրքերու։ Զօլանեանի՝ Դուրեանի, Պարոնեանի, Գաբազաշեանի, Պալասանեանի երկասիրութիւնները։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐ ([illegible])

Ամեն տեսակ Եւրոպական ոչ շատ հասարակ եւ արեւելեան դրոշմներ կը գնուին։ Դպրոցաւման հաւաքողներու համար մասնաւոր պահածաններով ընտրուած դրոշմներ կը ծախուին շատ աժան։

542 15—30

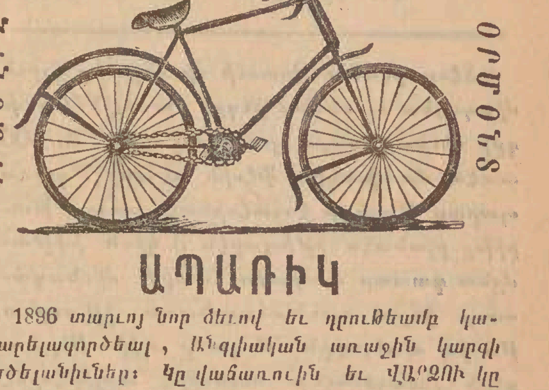

ԱՊԱՌԻԿ

1896 տարւոյ Նոր ձեւով եւ դրութեամբ կատարելագործեալ, Անգլիական առաջին կարգի հեծելանիւներ։ Կը վաճառուին եւ ՎԱՐՁՈՒ կը տրուին ամսական կամ շաբաթական վճարմամբ։

Մրցման, պտոյտներու եւ խորդուբորդ ճամբաներու համար յատուկ հեծելանիւներ։ Գիներն անհաւատալի կերպիւ աժան, վճարմանց մեծ դիւրութիւններ կը տրուին։

Մասնաւոր խնամով նորոգութիւնք եւ նիգլաժ դիմել առ՝ Արմենակ Ս. Իւթիւճեան 4, 5, 6 Մէյմանէթլի-Խան (Քրէտի-Լիոնէի քով) Մաքսատան փողոց, Ղալաթիա։ 42—72

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷՅԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսայի շահանէյէ միւպայեա օլունաճագ սապուն, խալաֆ, էշեայը նալպուրիյէ, թէնէքէ գօլա, հասըր սիւբիւրկէսի վէ սայիրէնին միւնագասասընա պաշլանըլաճաղընտան թալիպ օլանլարըն ճումանըն գայըը կիւնլէրտէ վէ էթէվալը գըլըթասինին տախիլ գարարը գաթիսի թէմմուզըն 8ինճի բազար իրթէսի կիւնիւ վիրիլէճէկլինտէն անըն սալըի իթասընը արզու իտէնլէրին նիհայէթ սաաթ 9ա գատար Խազինէի միւշարիլէյհայա կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 Թէմմուզ 312 2—3

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիէ խարբէսինտէ պուլունան Ֆապրիգայը հիւմայունլար իչիւն 100,000 ճէտիտ գանթարտան 150,000 գանթարա գատար մուգթազլի Էրէյլի մատէն քէօմիւրիւնիւն պէհէր գանթարը 8½ ղրշ. տա թալիպի ղօհտէօսինտէ օլուպ մահը հալը բումինին 6րնճը ճումաա իրթէսի կիւնիւ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն թէնզիլէ ֆիյաթ իլէ իթայա թալիպ օլանլարըն եէվմը մէզքիւրէ գատար մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 3 1—3

Մահմուտ Փաշա Թիւ 211 եւ Ղալաթիա Գարաքէօյ (Կամուրջին դէմ, Գոմիսիոն խանին անկիւնը) Թիւ 9

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆԸ

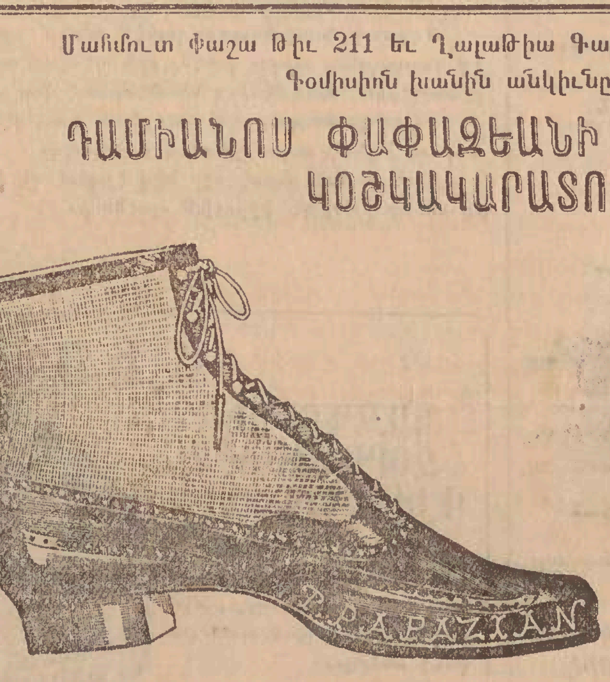

Որ տարիէ մը ի վեր ապրանաց սղութեան համար կօշիկներու գիները բարձրացուցած էր, վերջերս ի դիւրութիւն և ի գոհացում իր արգոյ յաճախորդաց Գաղիոյ առաջնակարգ կաշեգործներէն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տալով գիները նորէն իջեցուցած է. ունի ամեն ձեւի և ամեն չափու վրայ խնամով պատրաստուած կօշիկներ, նաեւ չափու վրայ կօշիկներ շինելով ամեն նրբաճաշակ և դժուարահաճ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ. — Պատուիրուածները 10 դրուշ աւելի

Բոթին գալոշ	95	105	Կլասէ
Մանթարլը բոթին	75		
Կէթայ	75—80	85	»
Բոթին	68	75	»
Ըսկարբին	55	60	»

14—[illegible]

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի Կայս. Իրատէով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾՔ

Ընկերային դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4.000.000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	63.000.000 Ֆրք.
1894ի հասոյթք	24.500.000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրողներուն վճարած է մօտ	90.000.000 »

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ՍԻԳԵՐ
Գոլիւճեան Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Փոխ. Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ջէօվլէքճի փողոց, 14
Գրասենեակ Ռ. Ժ. ՌԻՇՐԻՆ ԵՒ ԸՆԿ. 32.

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետեարք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 326

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կառուցուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մեծագործութեամբ առ ապահովեալս, որք ունին լիագոյն խղճամտութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԻԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթօմանի Ճէվահիրի քովը ի Վիթալիս խան, գետնայարկ Թիւ 1։

ԻԼԱՆ ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԵՐԻ

Գուղկունճըգտա մուճէտտէտէն ինշա օլունաճագ ժանտարմա գարագօլխանէսի իլէ Տէրսաատէթտէ եապըլաճագ ժանտարմա սուարիսի հայվանաթընա մախսուս ախըրըն ինշաաթը մազթուէսի պիլ մունագասա մութէահհիտինէ իհալէ խոփլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն շէրաիթը մունագասայը անլամագ իւզրէ թէմմուզըն րուպինին 4րւնճիւ կիւնիւ ինշաաթը տայիրէսինէ մուրաճաաթ էթմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 1 2—3

Տէօրտիւնճիւ Օրտուի հիւմայունը իչիւն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մահալլինճէ մէվճուտ մունագասայա գօնուլմուշ օլան 30 000 ատէտ մա բիւսկիւյ Փէսին պէհէրի 7 զրշ. ա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Թարիխը իլանտէն իթիպարէն 3 կիւն խիթամընա գատար պուրաճա տախի մունագասաը իճրա օլունաճաղընտան իթասընա Թալիպ օլանլարըն մագամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 2 2—3

Ապահովգր. ընկերութիւն
ԹՐԻԷՍԴԷ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1831ԻՆ
ՀՐԴԵՀ, ԿԵԱՆՔ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
Ընդհ. գործակալ, **ԱԼՊԵՐ ՄԻԶՐԱՀԻ**
Ղալաթիա, Բամմնտօ խան Թիւ 2
548 17—150

COMP. RUSSE
ED NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 1/13 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 2/14 Ալեքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը ժամ 2ին յետ միջօրէի, Պիրէոսի ճամբով
Դշ. 3/15 Սուրհանդակ դէպի Փոքր-Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Դշ. 3/15 Սեվաստաբոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Եշ. 4/16 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Ուր. 5/17 Աղեքսանդրիոյ Սուրհանդակ, հանդիպելով Սուրիոյ նաւահանգիստները երկու շաբաթը անգամ մը ժամը 4ին։

ԱԶԴ.— Յուլիս 2 14, Երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսէն դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբօլի, Պէյրութ, Եաֆա եւ Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 263

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿ. Ա. Ն. և ՄԱՐՈՒՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլայի և Պոլսոյ միջեւ [illegible]
Բարիզ-Լիոն-Միջերկրեայ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն [illegible]
Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »
Ուղղակի [illegible]

Նաւողչէի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ
33 Մահմուտիէ փողոց Թ. 10

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԵՐՔԵՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Փարիզ, Վ.էրի փողոց, Թիւ 40
Կ. Պոլսոյ միակ կեդրոնատեղին է Բերա, Մեծ փողոց Նախկին օթէլ տ'Անկլըթէռի տեղը Նոր շինուած շէնքն Թիւ 463

ՍՆՆԴԱԿԱՆ ՊԻՏՈՅՔ
Օլպիտի Պիսքիւի
Հընդլի բալմէր պիւսքիւի
Կարագ եւ շոքոլա
Ամեն տեսակ երշիկ
Զինական ձէթ
Տուփերու մէջ պահուած բանջարեղէն
Աղած ձուկեր «սարտէլա»
Շաքարացեալ մրգեղէնք
Էն պատուական գարեջուրը
Շաքարով շինուած պտուղներ
Ամեն տեսակ պանիր
Զանազան նպարեղէն
Ամեն տեսակ ըմպելիք
Ֆրանսական գինիներ
Լիոնի բասդաներ

—o—

ԱՌՏՆԻՆ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐ
Սեղանի սպասք
Խոզանակի ամբողջ գործիքներ
Փայտէ ու մետաղէ պնակ ու ափսէ
Խոհանոցի կազմածք
Մետաղէ զաւաթ եւ Թէյանօթք
Պաքարա բիւրեղէ ամեն տեսակ պիտոյք
Տեսակ տեսակ անուշ հոտեր
Զանազան կահեր
Մարմնամարզի գործիքներ
Վրանի եւ պարտէզի պիտոյք
Լուացքի զանազան անօթներ
Հեծելանիւներ եւ այլն

Թէ մեծաքանակ եւ թէ փոքրաքանակ գնուած ապրանքները ամենայն դիւրութեամբ ու առանց վնասուելու կը փոխադրուին մինչեւ փափագուած տեղը։ 638 17—24

ԹԱԳԻՈՐՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՔԱՊՍԻԼ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼ—ԷՄԸՐԻ

Մինչեւ այսօր ծանօթ հակամիզաջարջարոցային դեղերուն էն հզօրը։ Ապահովապէս շատ քիչ օրուան մէջ կը բժշկէ։

Զգուշանալ կեղծերէն։ Կը վաճառուի ամեն դեղարաններ և դեղավաճառանոցներ։

dépôt général:
S. Negri & Ci.
521 12—52 VENISE

دار الصنائع عثمانیه

ՏԱՐ ԻՒՍ ՍԷՆԱԱԻ ՕՍՄԱՆԻԷ

Բէշիքթաշ վէ Տօփխանէ ֆապրիգալարը վէ տէփօզիթօլարը [illegible]

Մարքուճճըլարտա Քիւչիւք Ապտուլ էֆէնտի խանընտա Նօ. 1։ ‖ Աեազմա գաքուսընտա Քէրէստէճիլէրտէ Նօ. 13

Խանէ ինշաաթը իչիւն լազըմ օլաճագ հէր նէվ քէրէսթէ վէ տօղրամա վէ սաիրէ եանի կալաստան վէ եախօտ ֆապրիգա մայիննէտէն կէչմէ տէօշէմէլիքլէր վէ բէնտէլէնմիշ լամպալը չիտտէնէ գաբլամալար. հէր նէվ բասա վէ զօլթուգ սիլմէլէր վէ գաբու քէրվանըլարը, վէ էպնիյէնին իչ վէ տըշ Թարաֆընա լազըմ օլան սիլմէլէր վէ օյմալար, տանթէլալար, տօղրամալար վէ գայրիհիմ. մէզգիւր ֆապրիգատա պուխար մաքինալարը իլէ մունթազամ վէ նէֆիսանէ տէսվիէ իմալ օլունուպ, նէֆասէթ վէ զէրաֆէթը ֆէվգ էլատէտէ իլէ պէրապէր, բէգայէթ զապուլ էթմէզ տէրէճէտէ էհվէն ֆիաթլա ֆիրուխթ օլունմագտա տըր, միւֆրէտաթը պայխատա կէօսթէրիլէն քէրէստէ վէ տօղրամալարըն իշլէնմիշլէրի սաիր մահալտէ ֆիրուխթ օլունան խամ քէրէստէ ֆիաթընտան տահա էհվէն սուրէթտէ սաթըլմագտա տըր։

Մէզգիւր ֆապրիգատա դահէթ ճէսիմ պիր քէրէստէ տէբօզիթօսու տախի պուլունտուղունտան, էվ եափտըրմագ արզու իտէնլէրին պէհէմէհալ պիր տէֆա մէզգիւր ֆապրիգաեը զիեարէթ էթմէլէրի բէնտիլէրինէ խուգուգբիւզ նիշանէթինտէ ֆազլա լէրի օլաճաղը պէտէհի տիր.

Մէզգիւր ֆապրիգա կէօսթէրիլէն բլան վէ նիւմունէ իւզրէ, էվ ինշաաթը տախի Թէահհիտ էտիլիպ, մալ սահիպինէ ասլա զիեան կէօսթէրմէզ։

Գունտարատան մաատէ հէր նէվ էլվահ վէ Թահթա վէ պօեա ֆըրչալարը իլէ չամաշըր մանտալլարը տախի իմալ վէ ֆիրուխթ օլունուր. 514 13—52

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱ՝ ՏԸ ՇՕ

Ամենազգու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, ևն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթօր Հիւկօ փողոց, 14—ԼԻՈՆ 334

Գործակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԿԻՒՍԹ ՔԱՍԼԷՆ Ղալաթիա, Մահմուտիէ, Թիւ 86. փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

HAMBURG MUNICH UNITED
ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ
ՄԻԱՑԵԱԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք 8.000.000
Պահեստի դրամ	» 10.028.000
Տարեկան հասոյթ	» 23.250.000

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և տուն մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

894 Ընդհ. Ներկայացուցիչ Կ. Պոլսո
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ. Ղալաթ. [illegible] խան. 12, 13, 14

Շէնքի փոփոխութեան պատճառաւ, ԷՖՍԲՈՐԳ ՎԵՐՊԱՆՏԻ մասնաճիւղը ի Ղալաթիա, Թիճարէթ խան, Բէրչէմպէ Բազար, կը ծանուցանէ թէ գիներու մեծ զեղչ մը պիտի ըլլայ շարժիչներուն, ցորեն լուալու մեքենաներուն, ձուլածոյ գլանիկաւոր աղօրիքի, ալիւրի մաղարանի, մաքրիչ-օդածծիչի, ճախարակներու, դաշնակներու, դրամարկղներու և այլնի վրայ, որք կը գտնուին յիշեալ ընկերութեան Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին Ցուցադրութեան մէջ։

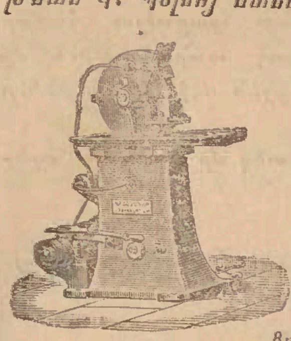

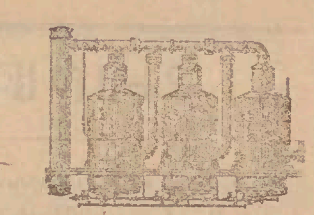

ԷՖՍԲՕՌ ՎԷՌՊԱՆՍ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ —
ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Ցուցադրութիւն մեքենաներու եւ գերմանական ճարտարագործութեան այլ նիւթերուն Ղալաթիա, Բէրչէմպէ Բազար եւ Մէհրէմճի փողոց, Թիճարէթ խան [Նախկին կեդրոնատեղի Րէժիի]

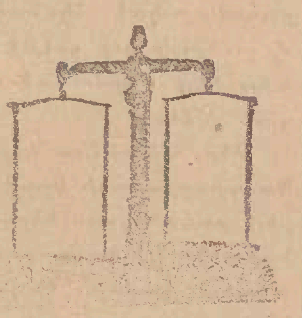

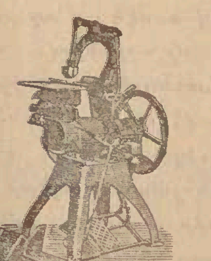

Մեծ մթերք զանազան մեքենաներու, որք են՝ շոգեշարժ մեքենայք, կազով ու քարիւղով շարժող մեքենայք, որոց մին շարժման կը դրուի եթէ յաճախորդն ուզէ։ Գարզ քարիւղի լամբարը մէկ ժամուան մէջ 0.4 քիլոկրամ կը սպառէ, այսինքն ժամը 15էն 20 փարայի։ Կը գտնուին նաեւ ճախարակներ, ծակող մեքենաներ, բերան բացող մեքենաներ, երկաթաթիթեղէ եւ ծանրաքարշ թիթեղահատներ, թիթեղագործութեան, դարբնութեան, կողպարարութեան, ատաղձագործութեան մեքենաներ, ջրհաններ, հերկագործական մեքենաներ, շաղախ, գերմանական երկաթէ գերաններ, ասֆալտ, խայծղանաւոր քարգոն, խոհանոցի անօթք, կազի լամբարներ, ծեծիչի կազմածք, պիսիքլէդ, կարի մեքենայ, եւն. եւն.

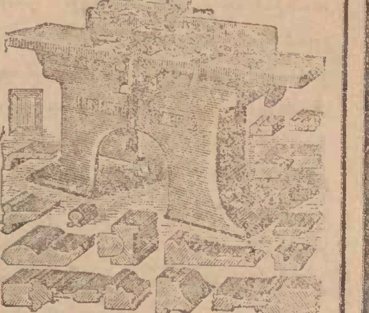

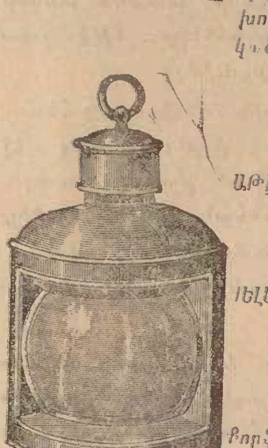

Մասնաճիւղք
ԱԹԷՆՔ, Սոփոկլէս փողոց, 11 [Նախկին Պօրսա Աթէնքի]
Կեդրոնք
ՊԷԼԱՆՔ, Թոփհանէ Թաղ, ՊԻՐՔԻՆ, Բլիւտան փոց.
Գործակալութիւնք
ՍԷԼԱՆԻԿ ԻԶՄԻՐ | ՄԵՐՍԻՆ ՀԱԼԷՊ | ՊԷՅՐՈՒԹ ԴԱՄԱՍԿՈՍ | ՔԱԻՖԱ ԵԱՖԱ
Քորֆու, Զանդա, Պաթրաս, Քալամադա, Շիրա, Վօլօ, Աղեքսանդրիա, Գահիրէ։ 360

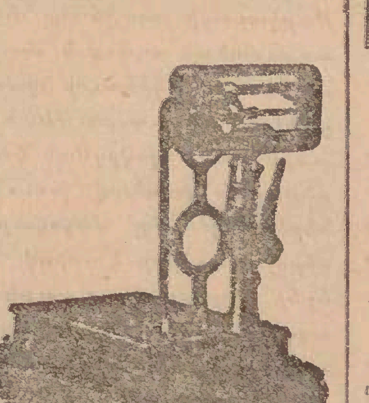

EMULSION SCOTT

(ՍԳՈԴԻ ՕՐ.ԸՐԸՆ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԼԵԱՐԴԻ ԻՒՂ

Հիփոֆոսֆիդներով շաղախուած
Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԹԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նեւ-Եորք։

Նոյնքան չափ ախորժահամ է
[illegible]

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խորխը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ծռազծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, [illegible]

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղարանաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՐՍԷԼ

ԱԶԴ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իւր Խավեար խանի մէջ ունեցած գինիի Տէբօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Ջիւլֆարի փողոց Նուսութ Իզզէտտին խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցն։

Յիշեալը արժանացած է Օսմանեան Իֆթիխարի և Զիբրակոյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Միտալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իւր շինած Քարթալի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի, մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժշկաց կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս րաքը խաղողէ եղած Մաստիքա և Քարթալի ճիպրէի Տիւզ օղի, որ փափկաճաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած են։

645 9—50

VIN BRAVAIS

ՊՐԱՎԷԻ ԳԻՆԻ

Կազդուրիչ, Սննդարար և Զօրացուցիչ,

Գօլա, Գօգա, Կուարանա և Գաքաօէ բաղադրեալ,

Զգային հիւանդութեանց, Տկարութեան, Արեան պակասութեան, Ֆիզիքական և Մտաւորական յոգնութեան մանաւանդ Ապաքինութեան ժամանակ խիստ օգտակար է։

Այս գինւոյ արժէքն ու յարգն գիտնալու համար Ձեր բժշկին դիմեցէք։

Կը գտնուի ի Պոլիս Վ. Գասապեանի դեղավաճառատունը և ամեն դեղ. արն։

ՆՈՐՈՒՂԵՑՈՅՑ

ՄԷՍԱԺԸՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ուղղակի երթեւեկ ընդմէջ Լոնտոնի եւ Սեւ ծովու նաւահանգիստներուն (երթալուդարձին հանդիպելով ի Հավր)։

Լոնտոնէ մեկնում ամեն կիրակի. Մարսիլիաէ մեկնում ամեն շաբաթ օր, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, սկսեալ ապրիլ 18էն, դէպ ի Պիրէոս, Իզմիր, Տարտանէլ, Կ. Պոլիս, միւս շաբթուն, ապրիլ 25էն սկսեալ, դէպ ի Քաթաքօլօ, (փոփոխակի Քալամադա) Շիրա, Սէլանիկ, Քավալա, (փոփոխակի Տէտէ-Աղաճ), Տարտանէլ, Կ. Պոլիս։

Կ. Պոլսէ մեկնում դէպի Մարսիլիա, Հավր, Լոնտոն, ամեն հինգշաբթի, իրիկուան ժամ 4ին, մէկ շաբաթ, Տարտանէլէն, Տէտէաղաճէն (փոփոխակի Քավալա) Սելանիկէն, Շիրաէն, Քալամադաէն փոփոխակի Քաթաքօլօ) ապրիլ 24էն սկսեալ եւ միւս շաբթուն Տարտանէլէն, Իզմիրէն, Պիրէոսէն, ապրիլ 30էն սկսեալ։

Բաց աստի, ամեն տասնըհինգ օրը, ուրբաթ իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 23էն սկսեալ Սուրիոյ գծին շոգենաւը Կ. Պոլիս գալով անմիջապէս պիտի մեկնի դէպ ի Մարսիլիա միայն Իզմիր ու Պիրէոս հանդիպելով։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ապրիլ 30էն սկսեալ, հինգշաբթի ամեն տասնըհինգ օրը Կ. Պոլսէ մեկնում դէպ Իզմիր, Հռոդոս (փոփոխակի Սամոս) Պէյրութ (ուր պիտի հանդիպի Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա գացող սուրհանդակին) Լառնաքա, Սուրիական եզերք, Նորէն Պէյրութ, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա, Մարսիլիա։

ՕՏԷՍԱ-ՆՈՎՈՐՈՍԻՍՔԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ կիսամսեայ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում կիրակի իրիկուան ժամ 4ին, ապրիլ 19էն սկսեալ։

ԱՆԱՏՕԼՈՒ-ԹԱԹՈՒՄԻ ԳԻԾ

Ուղղակի երթեւեկ տասնըհինգօրեայ՝ Լոնտոնէն, Հավրէն, Մարսիլիաէն եկած սուրհանդակներով։ Կ. Պոլսէ մեկնում երկուշաբթի իրիկուան ժամ 4ին, դէպ ի Սամսոն, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում ապրիլ 27էն սկսեալ։ 425

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ